NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.003.02.2018
P/18/022

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Tekst ujednolicony zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.150.2018 Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 12 lipca 2018 r.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50
lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/022 – Działalność samorządowych instytucji kultury
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Rafał Kobryński, Doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LWR/100/2018 z dnia 10 kwietnia 2018 r. 2. Paweł Potempski, Główny Specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/102/2018 z dnia 16 kwietnia 2018 r. 3. Grzegorz Fikus, Specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/72/2018 z dnia 14 lutego 2018 r. 4. Dominik Kosenda, Starszy Inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/109/2018 z dnia 23 kwietnia 2018 r. 5. Angelika Gagon, Inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/79/2018 z dnia 5 marca 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-10)
Inostka kontrolowana	Teatr Polski we Wrocławiu, ul. Gabrieli Zapolskiej 3, 50-032 Wrocław (dalej: „Teatr Polski", „Teatr" lub „Instytucja").
Kierownik jednostki kontrolowanej	Cezary Morawski – Dyrektor Teatru Polskiego we Wrocławiu (dalej także: „Dyrektor Teatru" lub „Dyrektor")[1] (dowód: akta kontroli str.11, 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności[2]

Ocena ogólna

W latach 2015-2017 Teatr prowadził działalność kulturalną – co było jego podstawowym celem statutowym zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej[3] (dalej: „ustawa o działalności kulturalnej").

W okresie objętym kontrolą Teatr posiadał warunki lokalowe do prowadzenia działalności kulturalnej, choć jego obiekty nie były w pełni dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Instytucja corocznie opracowywała plany działalności artystycznej i plany finansowe, opierając się na wymogach wyznaczonych przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego, oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a długoterminowa strategia organizowania i prowadzenia rozwoju działalności kulturalnej opracowana została w październiku 2017 r.

Teatr działał w celu pozyskiwania dodatkowych środków finansowych, stanowiących przychody własne Instytucji, podejmował wszystkie aktywności wskazane w Statucie i realizował zadania merytoryczne w zgodzie z planami działalności, a także posiadał ofertę kulturalną, która w zamierzeniu miała być skierowana do jak najszerszej grupy odbiorców i dostosowana do potrzeb lokalnej społeczności. Przy jej opracowywaniu współpracowano z licznymi podmiotami, w tym placówkami oświatowymi, stowarzyszeniami, teatrami czy grupami teatralnymi. Oferta kulturalna była promowana za pomocą nowoczesnych metod i środków technicznych. Pomimo tych działań, choć w 2017 roku, w porównaniu do roku 2015, Teatr odnotował wzrost liczby zorganizowanych premier, to jednocześnie postępował spadek liczby zrealizowanych spektakli oraz liczba pozyskanych odbiorców – z niemal 96 tys. w 2015 r. do jedynie 48,3 tys. w 2017 r. (spadek o 49,7%). Zmniejszyła się także frekwencja na widowniach Teatru – z 98% w 2015 r. do 62% w 2017 r.

---

[1] Od dnia 1 września 2016 r. do dnia 31 sierpnia 2016 r. stanowisko Dyrektora Teatru sprawował Krzysztof Mieszkowski.
[2] Zgodnie z założeniami przy ocenie kontrolowanej działalności zastosowano ocenę opisową.
[3] Dz. U. z 2017 r., poz. 862, ze zm.

Koszty działalności bieżącej Teatru wyniosły ogółem odpowiednio w latach 2015-2017: 18 034,1 tys. zł, 19 016,3 tys. zł oraz 18 437,4 tys. zł i stanowiły 102,9%, 92,7% oraz 104,3% przychodów uzyskanych w tych latach. Jedynie 2016 r. zakończył się dodatnim wynikiem finansowym w kwocie 1 490,8 tys. zł, co było jednak w głównej mierze efektem rezygnacji z produkcji premier oraz odwołaniem części repertuarowych przedstawień w związku ze zmianą kierownictwa Teatru. W latach 2015 i 2017 poniesione koszty na działalność bieżącą Instytucji ogółem przewyższyły uzyskane przychody, powodując stratę w wysokości – 508,4 tys. zł w 2015 r. oraz – 753,9 tys. zł w 2017 r. W obu przypadkach wpływ na poniesioną stratę miała w szczególności wielkość niepokrytej pozostałymi przychodami operacyjnymi amortyzacji oraz brak pokrycia uzyskanymi przychodami poniesionych kosztów działalności.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie wydatkowanie środków na prowadzenie działalności kulturalnej, co wynika ze skali, wagi i charakteru stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości, które w szczególności polegały na:

- nielegalnym finansowaniu ze środków Teatru kosztów wynajmu mieszkania dla obecnego Dyrektora,
- nielegalnym zawieraniu umów, na podstawie których obecny Dyrektor wykonywał w Teatrze obowiązki aktora, scenografa i reżysera,
- nieterminowym regulowaniu zaciągniętych zobowiązań oraz wydatkowaniu środków publicznych niezgodnie z postanowieniami zawartych umów, co naruszało art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych[4] (dalej: „ufp"),
- wydatkowaniu środków publicznych oraz zaciąganiu zobowiązań z przekroczeniem limitów wynikających z ustalonych planów finansowych, co stało w sprzeczności z art. 44 ust. 1 pkt 3 i art. 46 ust. 1 ufp,
- naruszaniu przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych[5] (dalej: „pzp") w związku z udzielanymi zamówieniami publicznymi,
- niewywiązaniu się z ustalonego przez udzielającego dotacji obowiązku zwrotu części dotacji inwestycyjnej w wysokości 9 480 zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Warunki organizacyjne, lokalowe i finansowe prowadzenia działalności kulturalnej

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Teatr Polski funkcjonował[6] jako instytucja artystyczna w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy o działalności kulturalnej, na podstawie Uchwały XXIV/574/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany aktu o utworzeniu instytucji kultury pod nazwą Teatr Polski we Wrocławiu. Podstawę jego działalności stanowiły: umowa w sprawie prowadzenia jako wspólnej instytucji kultury – Teatru Polskiego we Wrocławiu, z dnia 8 września 2005 r. zawarta między Ministrem Kultury (obecnie Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dalej: „MKiDN") a Województwem Dolnośląskim[7] (dalej: „Samorząd" lub „Organizator"), Statut nadany Uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr XXXII/935/13 z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie nadania Statutu Teatrowi Polskiemu we Wrocławiu (dalej: „Statut" lub „Statut Teatru"), a także Regulamin Organizacyjny wprowadzony zarządzeniem nr 42/13 Dyrektora Teatru Polskiego z dnia 2 września 2013 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Teatru Polskiego we Wrocławiu (dalej: „Regulamin Organizacyjny").

(dowód: akta kontroli str. 59-62, 63, 73-81, 82-85, 86-103)

Obowiązujący Statut, zgodnie z art. 13 ust. 1-3 ustawy o działalności kulturalnej, zawierał: nazwę, teren działania i siedzibę instytucji kultury; zakres działalności; organy zarządzające i doradcze oraz sposób ich powoływania; określenie źródeł finansowania; zasady dokonywania zmian statutowych.

---

[4] Dz. U. z 2017 r., poz. 2077, ze zm.

[5] Dz. U. z 2017 r., poz. 1579, ze zm.

[6] Pierwotny akt o utworzeniu Teatru stanowiło zarządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 11 stycznia 1949 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Prezesem Centralnego Urzędu Planowania o utworzeniu państwowego przedsiębiorstwa pod nazwą: "Państwowy Teatr Dolnośląski we Wrocławiu" (MP z 1949 r. nr 3, poz. 42).

[7] Aneksy do umowy: nr 1 z dnia 13 sierpnia 2009 r., nr 2 z dnia 4 lutego 2010 r., nr 3 z dnia 25 sierpnia 2010 r., nr 4 z dnia 21 czerwca 2017 r.

Regulamin Organizacyjny nadany przez Dyrektora został zaopiniowany przez Organizatora[8] oraz działające w Teatrze organizacje związkowe[9].

(dowód: akta kontroli str. 86-103, 104-105)

W latach 2015-2017 Teatr prowadził działalność kulturalną w trzech obiektach tj.: [1] Scenie im. Jerzego Grzegorzewskiego (budynek główny Teatru)[10]; [2] Scenie Kameralnej[11]; [3] Scenie na Świebodzkim[12]. Ponadto wynajmowano obiekt magazynowy (magazyn dekoracji teatralnych)[13].

(dowód: akta kontroli str. 106-107, 108, 824, 832)

Obiekt - zespół dawnego dworca Świebodzkiego, w którym mieściła się Scena na Świebodzkim, położony przy Pl. Orląt Lwowskich 20 we Wrocławiu, został wpisany do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dniem 30 grudnia 1970 r.[14] Obiekt – budynek użyteczności publicznej, w którym mieściła się Scena Kameralna, położony przy ul. Świdnickiej 28 we Wrocławiu – wpisany był do wykazu zabytków prowadzonego przez Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków, lecz nie był ujęty w rejestrze zabytków prowadzonym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Pozostałe użytkowane obiekty nie były zabytkami.

Żaden z obiektów użytkowanych przez Teatr nie został ujęty w wykazie obiektów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, w których prowadzona jest, jako podstawowa, działalność kulturalna lub które dla takiej działalności zostały wybudowane i nie mogą być przeznaczone do prowadzenia wyłącznie innej działalności podstawowej[15].

(dowód: akta kontroli str. 108)

Siedziba główna Teatru Polskiego, położona przy ul. Gabrieli Zapolskiej 3 we Wrocławiu, użytkowana była przez Teatr na podstawie decyzji Wojewody Wrocławskiego[16], stwierdzającej nabycie prawa użytkowania wieczystego gruntu zabudowanego, położonego przy ul. Gabrieli Zapolskiej 3 we Wrocławiu wraz z prawem własności budynków znajdujących się na gruncie. Obiekt – budynek użyteczności publicznej, w którym mieściła się Scena Kameralna, położony przy ul. Świdnickiej 28 we Wrocławiu, użytkowany był przez Teatr Polski na podstawie decyzji Wojewody Wrocławskiego[17], stwierdzającej nabycie prawa użytkowania wieczystego gruntu zabudowanego, położonego przy ul. Świdnickiej 28 we Wrocławiu wraz z prawem własności budynków znajdujących się na gruncie. Pozostałe obiekty, tj. Scena na Świebodzkim, a także magazyn dekoracji teatralnych użytkowane były na podstawie zawieranych umów najmu z dwoma przedsiębiorcami. Względem użytkowanych nieruchomości nie zgłaszano w badanym okresie roszczeń własnościowych.

(dowód: akta kontroli str. 106-109)

W latach 2015-2017 działalność Teatru opierała się o plany działalności artystycznej i plany finansowe na kolejny rok, przedkładane do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

---

[8] Uchwała nr 4563/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 13 sierpnia 2013 r. w sprawie zaopiniowania Regulaminu Organizacyjnego Teatru Polskiego we Wrocławiu.

[9] Komisja Zakładowa NSZZ Solidarność przy Teatrze Polskim; Komisja Zakładowa Inicjatywa Pracownicza przy Teatrze Polskim.

[10] Ul. Gabrieli Zapolskiej 3 we Wrocławiu. Powierzchnia użytkowa: 9831 m² (w tym: garderoby aktorów, warsztaty, magazyny, sale prób - 4242 m², administracja i biura – 1050 m²; scena – 457 m²; foyer parter, I i II piętro – 1363 m²; widownia parter, I i II piętro 600 m²; pozostałe, w tym: hole, klatki, podscenia, strefa VIP, kawiarnia, stacja trafo, garaże – 2119 m²). Liczba miejsc na widowni: 709. W badanym okresie ustalenie wielkości widowni dla prezentowanych spektakli opierało się na kryteriach: uwarunkowań technicznych i możliwościach sceny (przy danej scenografii i zamierzeniach inscenizacyjnych), uwarunkowań inscenizacji i scenografii (możliwość obejrzenia całości spektaklu przez widzów, poprzez wyeliminowanie miejsc o ograniczonej widoczności), ograniczeń technicznych i bezpieczeństwa (w tym wyłączenia części widowni dla powiększenia proscenium, zadań aktorskich, dla operatorów świateł i dźwięku). W związku z powyższym zakresy miejsc na widowni kształtowały się w przedziałach 291-538 miejsc w 2015 r., 391-558 miejsc w 2016 r. oraz 332-506 miejsc w 2017 r.

[11] Ul. Świdnicka 28 we Wrocławiu. Powierzchnia użytkowa: 2179 m² (w tym: scena – 134 m²; widownia parter i I piętro – 197 m²; foyer parter i I piętro – 550 m²; pozostałe, w tym: hole, garderoby, magazyn, pracownie, klatki schodowe, sala prób – 1298 m². Liczba miejsc na widowni: 264. W badanym okresie ustalenie wielkości widowni dla prezentowanych spektakli opierało się na kryteriach jak wyżej. Zakresy miejsc na widowni kształtowały się w przedziałach 238-264 miejsca w 2015 r., 245-264 miejsca w 2016 r. oraz 198-264 miejsca w 2017 r.

[12] Pl. Orląt Lwowskich 20 we Wrocławiu. Powierzchnia użytkowa: 1516,31 m² (w tym: widownia, scena, foyer, peron – 901,72 m², garderoby I piętro – 286,65 m², poddasze – 135,59 m², podpiwniczenie – 192,23 m²). Liczba miejsc na widowni: 180 (płynna). W badanym okresie ustalenie wielkości widowni dla prezentowanych spektakli opierało się na kryteriach jak wyżej. Zakresy miejsc na widowni kształtowały się w przedziałach 112-155 miejsc w 2015 r., 128-155 miejsc w 2016 r. oraz 123-143 miejsca w 2017 r.

[13] Ul. Fabryczna 14 we Wrocławiu. Powierzchnia: 748 m².

[14] Pod numerem A/5262/247.

[15] Prowadzonym na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie wykazu obiektów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, w których prowadzona jest, jako podstawowa, działalność kulturalna lub które dla takiej działalności zostały wybudowane i nie mogą być przeznaczone do prowadzenia wyłącznie innej działalności podstawowej, oraz trybu zgłaszania obiektów w celu wpisania ich do wykazu (Dz. U. z 2017 r., poz. 802).

[16] Nr GK.gw.7224/U/175/92 z dnia 8 kwietnia 1994 r.

[17] Nr GK.gw.7224/U/176/92 z dnia 17 października 1994 r.

(dalej: „Ministerstwo") i Samorządu, zawierające zakres planowanej do realizacji działalności kulturalnej. W październiku 2017 r. opracowano dokument o charakterze strategii długoterminowej pod nazwą *„Plan działań Teatru Polskiego we Wrocławiu na okres 2017-2020"* (dalej: „Plan działań"). Dokument obejmował informacje o zrealizowanych zadaniach artystycznych w Teatrze w sezonie 2016/2017 oraz o planowanych zadaniach w ujęciu zarówno krótkoterminowym – w sezonie 2017/2018, jak i długoterminowym – w sezonach 2018/2019 oraz 2019/2020. Ponadto Plan działań przewidywał także propozycje działań usprawniających, wdrażanych w poszczególnych obszarach działalności Teatru, a w założeniach Planu działań przekładających się na poprawę jego funkcjonowania i realizację zadań. W dokumencie opracowano wskaźniki realizacji niektórych celów strategicznych, np. w odniesieniu do liczby wystawianych spektakli (wzrost o 10% w każdym kolejnym sezonie w odniesieniu do poprzedniego) lub zwiększenia wpływów ze sprzedaży biletów (o 20% w sezonie 2019/2020 w stosunku do sezonu 2016/2017). W dokumencie tym nie odniesiono się do założeń realizowanej przez Samorząd strategii[18]. Dokumentami uzupełniającymi założenia Planu działań były *„Strategia Marketingowa"* oraz opracowana już w 2018 r. *„Strategia działań edukacyjnych"*.

(dowód: akta kontroli str. 113, 118, 134-172)

W obszarze kontroli realizacji budżetu, Instytucja sporządzała okresowe analizy ekonomiczno-finansowe na doraźne potrzeby własne bądź wymagane przez Organizatora[19].

(dowód: akta kontroli str. 113, 118-119, 2263-2311)

Teatr Polski we Wrocławiu przedkładał MKiDN i Samorządowi plany (finansowe oraz merytoryczne) zgodnie z wymogami. Składane do Samorządu plany obejmowały: plan (plan finansowo-rzeczowy) Teatru, plan finansowy Instytucji wraz z wykazem planowanych na dany rok zadań z zakresu działalności kulturalnej oraz informację uzupełniającą o stanie należności i zobowiązań ogółem, stanie środków pieniężnych oraz planowanym zatrudnieniu, a także plan artystyczny na dany rok[20]. Do Ministerstwa Teatr przedkładał plany finansowe oraz opisy planowanych działań jednostki[21]. W badanym okresie pierwotne plany finansowe oraz merytoryczne zostały przekazane do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego (dalej: „UMWD"): 16 lutego 2015 r., 29 stycznia 2016 r. oraz 9 lutego 2017 r., do Ministerstwa natomiast: 5 lutego 2015 r., 11 marca 2016 r. oraz 25 stycznia 2017 r. W jednym przypadku – w stosunku do planu złożonego do UMWD w 2016 r., Organizator zgłosił uwagę do planu. Odnosiła się ona do konieczności przeniesienia na rozliczenia międzyokresowe niezamortyzowanej części wartości początkowej aktywów trwałych otrzymanych nieodpłatnie bądź z dotacji, których wartość zwiększyła przed dniem 1 stycznia 2012 r. fundusz Instytucji kultury[22]. Plan po zmianie został przekazany do UMWD dnia 1 marca 2016 r. Z uwagi na zwiększanie w trakcie roku poziomu dotacji przekazywanych przez Samorząd i MKiDN oraz zmiany w planie artystycznym, Teatr każdorazowo sporządzał korekty do ww. planów. Ostateczne plany finansowe oraz merytoryczne zostały przedłożone: 28 grudnia 2015 r., 29 grudnia 2016 r. oraz 5 stycznia 2018 r.[23] – do UMWD oraz 16 listopada 2015 r., 27 grudnia 2016 r. oraz 29 grudnia 2017 r. – do Ministerstwa.

(dowód: akta kontroli str. 447-678)

Coroczne plany finansowe (przedkładane Samorządowi, a także zmieniane po otrzymaniu informacji, m.in. o zwiększeniu dotacji), przygotowywane były zarówno w układzie obejmującym poszczególne zadania i projekty, jak i w układzie rodzajowym. W pierwszym przypadku kalkulacje kosztów sporządzano dla zadań (przedsięwzięć), w tym: poszczególnych premier, eksploatacji spektakli (łącznie), cyklu „Czynne poniedziałki", działalności wydawniczej[24], działalności edukacyjnej, wyjazdów krajowych i zagranicznych, Sceny na Świebodzkim oraz kosztów ogólnych. Tak zestawione koszty prezentowane były jednocześnie według rodzajów, z podziałem na: wynagrodzenia osobowe, wynagrodzenia osobowe ponadnormatywne, honoraria, umowy zlecenia, pochodne od wynagrodzeń stałych, pochodne od pozostałych

---

[18] Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, przyjęta Uchwałą nr XXXII/932/13 z dnia 28 lutego 2013r. Sejmiku Województwa Dolnośląskiego.

[19] Do 20 dnia po upływie każdego miesiąca Teatr został zobligowany do przekazywania Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Dolnośląskiego meldunki o sytuacji finansowej, stanowiące narzędzie bieżącego monitorowania sytuacji finansowej instytucji.

[20] W 2017 r. opisowy plan działalności merytorycznej Teatru Polskiego.

[21] Sporządzony na podstawie § 15 Zarządzenia MKDiN z dnia 30 października 2013 r. z w sprawie nadzoru kontroli nad jednostkami objętymi częścią 24 budżetu państwa (Dz. Urz. MKiDN z 2013 poz. 43).

[22] W związku ze zmianą brzmienia art. 29 ustawy o działalności kulturalnej.

[23] Sporządzony 29 grudnia 2017 r.

[24] W 2015 i 2016 r.

wynagrodzeń, zużycie energii, zużycie materiałów, usługi, podróże służbowe, odpis zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, amortyzację oraz pozostałe koszty. Wzór zestawienia zawierającego wykaz planowanych na dany rok zadań z zakresu działalności kulturalnej, ujmujący zaplanowane koszty w powyższym układzie, stanowił załącznik nr 2 do Uchwały Nr 1529/III/08 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 maja 2008 r. Odrębnie w planach finansowych Instytucji kultury ujmowano także koszty w układzie rodzajowym.

Koszty określone w zatwierdzonych przez Dyrektora planach finansowych[25] odpowiadały zakresowi zaplanowanej działalności merytorycznej przedstawianej w części opisowej (plany artystyczne) przedkładanych materiałów planistycznych.

W przypadku planów przedkładanych MKiDN w Teatrze sporządzano budżet w układzie rodzajowym, zgodnie ze wzorem formularza, wymaganym przez Ministerstwo, a koszty kalkulowano według podziału na: koszty funkcjonowania, w tym, m.in. amortyzację, materiały i energię, wynagrodzenia, świadczenia na rzecz osób fizycznych, podatki i opłaty; koszty realizacji zadań oraz pozostałe koszty, w tym środki na wydatki majątkowe.

(dowód: akta kontroli str. 449-461, 504-514, 574-583, 635-678)

Zgodnie z umową w sprawie prowadzenia jako wspólnej instytucji kultury – Teatru Polskiego we Wrocławiu z dnia 8 września 2005 r., zawartą między MKiDN a Samorządem, Teatr Polski uzyskiwał od współorganizatorów środki na finansowanie swojej działalności co najmniej w wysokości przewidzianej ww. umową (wraz z aneksami). W przypadku Samorządu informacja o planowanej, w projekcie uchwały budżetowej Sejmiku Województwa Dolnośląskiego, wysokości dotacji na wydatki bieżące przekazywana była w stosunku do planu: na 2015 r. – 27 listopada 2014 r., na 2016 r. – 18 listopada 2015 r., na 2017 r. – 21 listopada 2016 r. Informację o wysokości otrzymanej dotacji na wydatki bieżącej Teatr otrzymywał po podjęciu przez Sejmik uchwały w sprawie budżetu Województwa Dolnośląskiego w termiach odpowiednio: 28 stycznia 2015 r., 18 stycznia 2016 r. oraz 16 stycznia 2017 r.

Informację o planowanej wysokość dotacji na wydatki bieżące, pochodzącej ze środków MKiDN, Teatr otrzymał w stosunku do roku: 2015 – 1 sierpnia 2014 r., 2016 – 30 lipca 2015 r. oraz 2017 – 21 lipca 2016 r. Wysokość przyznanej dotacji na wydatki bieżące, pochodzącej ze środków MKiDN, przekazywana była Teatrowi po uchwaleniu ustawy budżetowej na kolejny rok, tj. 30 stycznia 2015 r., 24 marca 2016 r. oraz 31 stycznia 2017 r.
W planach przedkładanych do MKiDN i UMWD Teatr uwzględniał wysokość przyznanej przez nich dotacji. Jak wskazała Główna Księgowa Teatru z uwagi na fakt, iż przekazywane dotacje oraz środki własne Teatru nie pokrywały kosztów jego działalności, Teatr w latach objętych kontrolą wnioskował do organizatorów o zwiększenie dotacji podmiotowej bądź przyznanie dotacji celowej na konkretne zadanie. Każdorazowe zwiększenie dotacji zobowiązywało Teatr do sporządzenia korekty, zarówno planu finansowego, jak i artystycznego.

(dowód: akta kontroli str. 73-81, 682, 732-733, 777)

W latach objętych kontrolą w planach rzeczowo-finansowych[26], przedkładanych Samorządowi[27], wskazywano, poza dotacjami Samorządu i MKiDN, także inne źródła finansowania działalności Teatru. Były nimi: przychody ze sprzedaży biletów, przychody z prezentacji spektakli w kraju i za granicą, przychody ze sprzedaży usług (m.in. czynsze, reklama, sprzedaż wydawnicza, sponsoring) oraz pozostałe przychody (m.in. pozostałe przychody operacyjne i przychody finansowe). We wszystkich przypadkach jako przychód Instytucji wskazywano także raty odpisu dotacji otrzymanych uprzednio na sfinansowanie środków trwałych. W 2017 r. w planie rzeczowo-finansowym wyszczególniono ponadto przychody z wynajmu powierzchni oraz refundację kosztów w ramach konkursu *„Klasyka Żywa"*, w planie na 2016 r. natomiast – wartość amortyzacji wynikającą z korekty funduszu instytucji kultury.

(dowód: akta kontroli str. 449-461, 504-514, 574-583)

W 2015 r. Teatr Polski uzyskał przychody w wysokości 17 525,7 tys. zł, z czego dotacje Samorządu i MKiDN w kwocie 10 692,8 tys. zł stanowiły 61% przychodów ogółem. Pozostałe przychody obejmowały: raty odpisu dotacji otrzymanych uprzednio na sfinansowanie środków trwałych – 1 778,1 tys. zł, przychody ze sprzedaży biletów - 2 044 tys. zł, z prezentacji spektakli w kraju i za granicą – 1 479,3 tys. zł, ze sprzedaży usług i innych – 1 164,5 tys. zł, w tym m.in. z najmu i dzierżawy składników majątkowych, czynszów, reklam, sponsoringu, sprzedaży

[25] Plany po zmianach.
[26] W 2016 r. pod nazwą „plan".
[27] Plany po zmianach.

programów oraz pozostałe przychody (pozostałe przychody operacyjne i przychody finansowe) – 367 tys. zł. Stanowiły one odpowiednio: 10,2%, 11,7%, 8,4%, 6,6% i 2,1% przychodów ogółem[28].

W 2016 r. Teatr Polski uzyskał przychody w wysokości 20 507,1 tys. zł, z czego dotacje Samorządu i MKiDN w kwocie 13 199,8 tys. zł stanowiły 64,4% przychodów ogółem. Pozostałe przychody obejmowały: raty odpisu dotacji otrzymanych uprzednio na sfinansowanie środków trwałych – 1 767,1 tys. zł, przychody ze sprzedaży biletów - 2 150,5 tys. zł, z prezentacji spektakli w kraju i za granicą – 2 054,4 tys. zł, ze sprzedaży usług i innych – 976 tys. zł, w tym, m.in. z najmu i dzierżawy składników majątkowych, czynszów, reklam, sponsoringu, sprzedaży programów oraz pozostałe przychody (pozostałe przychody operacyjne i przychody finansowe) – 359,3 tys. zł. Stanowiły one odpowiednio: 8,6%, 10,5%, 10%, 4,8% w tym 2,1%, 1,7% przychodów ogółem[29].

W 2017 r. Teatr Polski uzyskał przychody w wysokości 17 683,5 tys. zł, z czego dotacje Samorządu i MKiDN w kwocie 12 947,5 tys. zł stanowiły 73,2% przychodów ogółem. Pozostałe przychody obejmowały: raty odpisu dotacji otrzymanych uprzednio na sfinansowanie środków trwałych – 1 704,1 tys. zł, przychody ze sprzedaży biletów – 1 273,8 tys. zł, z prezentacji spektakli w kraju i za granicą – 246,4 tys. zł, ze sprzedaży usług i innych – 917,3 tys. zł, w tym z najmu i dzierżawy składników majątkowych, czynszów, reklam, sponsoringu, sprzedaży programów oraz pozostałe przychody (pozostałe przychody operacyjne i przychody finansowe) – 594,4 tys. zł. Stanowiły one odpowiednio: 9,6%, 7,2%, 1,4%, 5,2%, 3,4% przychodów ogółem[30].

(dowód: akta kontroli str. 779-780, 782, 789-790, 796, 798-799, 801, 1265)

W ramach pozyskiwania dodatkowych środków finansowych, stanowiących przychody własne Instytucji (inne niż dotacja), Teatr współpracował z podmiotami zewnętrznymi. Współpraca ta przybierała formę barteru, dwustronnego porozumienia, sponsoringu i darowizny. W 2015 r. Teatr uzyskał z tytułu przychodów z reklam i sponsoringu wpływy w wysokości 146,4 tys. zł, w 2016 r. natomiast w wysokości 135,5 tys. zł. W 2017 r. przychody z tytułu reklam i sponsoringu wyniosły 285,5 tys. zł i darowizn 42,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 807-818)

Dyrektor wskazał, że w latach objętych kontrolą Teatr dysponował standardową, wyjściową ofertą dla sponsora, stanowiącą punkt odniesienia dla prowadzonych indywidualnie negocjacji. Oferta obejmowała m.in. umieszczenie znaku towarowego sponsora na materiałach promocyjnych Teatru, przekazanie zaproszeń dla przedstawicieli sponsora na premiery Teatru oraz określonej liczby biletów wstępu na spektakle, zorganizowanie spektaklu na wyłączność sponsora czy rabaty dla pracowników sponsora. Każda z ofert przygotowywana była i rozpatrywana indywidualnie.

(dowód: akta kontroli str. 828-831)

W latach 2015-2017 Teatr nie wnioskował o udzielenie dofinansowania ze środków będących w dyspozycji MKiDN w ramach Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jak wskazała Główna Księgowa Teatru przyczyną był brak możliwości pozyskania środków z tych programów, gdyż regulaminy programów, będących w sferze zainteresowania Teatru, wykluczają możliwość ubiegania się o dofinansowanie instytucji współprowadzonych przez Ministra i jednostki samorządu terytorialnego.

(dowód: akta kontroli str. 828-831, 1326-1327)

Zgodnie ze Statutem, organem doradczym i opiniotwórczym Dyrektora Teatru w sprawach związanych z działalnością Teatru, była Rada Artystyczno-Programowa Teatru Polskiego we Wrocławiu (dalej: „Rada"), działająca na podstawie własnego regulaminu, nadanego przez Dyrektora Teatru Polskiego zarządzeniem wewnętrznym[31]. Do zadań Rady należało m.in. wyrażanie opinii w sprawie planów repertuarowych i innych przedsięwzięć programowo-artystycznych (w okresie od 25 kwietnia 2013 r. do 5 marca 2017 r.), natomiast od 6 marca 2017 r. – wyrażanie opinii w sprawach przedstawionych przez Dyrektora do zaopiniowania,

---

[28] Wykonanie na podstawie sporządzonego na dzień 31 grudnia sprawozdania finansowego.

[29] Jw.

[30] Jw.

[31] Zarządzenie nr 31/2013 Dyrektora Teatru Polskiego we Wrocławiu z dnia 25 kwietnia 2013 r. w sprawie nadania Regulaminu Rady Artystyczno-Programowej Teatru Polskiego we Wrocławiu, uchylone Zarządzeniem nr 18/2017 Dyrektora Teatru Polskiego we Wrocławiu z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie nadania Regulaminu Rady Artystyczno-Programowej Teatru Polskiego we Wrocławiu, zmienione Zarządzeniem nr 51/2017 Dyrektora Teatru Polskiego we Wrocławiu z dnia 5 czerwca 2017r. w sprawie zmiany Regulaminu Rady Artystyczno-Programowej Teatru Polskiego we Wrocławiu.

mając na względzie wysoki poziom artystyczny i programowy Teatru. Z protokołów posiedzeń Rady w 2015 r.[32] oraz 2017 r.[33] wynikało, iż kwestia planu artystycznego na sezon 2015/2016 oraz działalność artystyczna Teatru w sezonie 2017/2018 były przedmiotem dyskusji jej członków[34]. Z uwagi na upływ kadencji Rady w maju 2016 r. i niepowołanie nowego składu przez byłego Dyrektora oraz w związku ze zmianą na stanowisku dyrektora Teatru, plan artystyczny na sezon 2016/2017 nie został zaopiniowany przez Radę.

Według Dyrektora oferta kulturalna Teatru, od momentu objęcia przez niego stanowiska, tworzona była z uwzględnieniem możliwości finansowych Instytucji, w oparciu o program kadencyjny Dyrektora w jego części artystycznej, mając na względzie wartość artystyczną literatury teatralnej, doświadczenie i dokonania zapraszanych realizatorów oraz w odwołaniu do tradycyjnego kanonu repertuaru teatralnego. Dyrektor wskazał także, że w tej kwestii, w odniesieniu do wcześniejszego okresu, nie jest w stanie wypowiedzieć się za swojego poprzednika.
W tworzeniu repertuaru Teatr współpracował z licznymi partnerami, w tym m.in. z fundacjami, stowarzyszeniami, muzeami oraz galeriami, szkołami, teatrami prywatnymi, teatrami polskimi funkcjonującymi na dawnych kresach Rzeczpospolitej oraz teatrami niezależnymi i nieformalnymi grupami teatralnymi[35].

(dowód: akta kontroli str. 82-85, 113-114, 119, 121-123, 428-444)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Teatr posiadał warunki lokalowe do prowadzenia działalności kulturalnej. Opierała się ona o coroczne plany działalności artystycznej i plany finansowe, sporządzane zgodnie z wymogami. Długoterminowa strategia organizowania i prowadzenia rozwoju działalności kulturalnej opracowana została w październiku 2017 r. Teatr podejmował działania w celu pozyskiwania dodatkowych środków finansowych, stanowiących przychody własne Instytucji.

2. Realizacja zadań statutowych przez samorządową instytucję kultury

Opis stanu faktycznego

W latach 2015-2017 Teatr realizował wszystkie zadania ujęte w Statucie. Prezentował premiery i spektakle oraz upowszechniał sztukę teatralną. Ponadto Teatr prowadził działalność impresaryjną w zakresie krajowej i zagranicznej wymiany kulturalnej poprzez pokazy spektakli własnych na scenach krajowych i zagranicznych (w tym na międzynarodowych festiwalach artystycznych), jak również pokazy spektakli gościnnych na scenach Teatru. W zakresie działalności wydawniczej, fonograficznej oraz realizacji nagrań w różnych technikach Teatr dokonywał rejestracji cyfrowej powstających spektakli (premier), przygotowywał do nich materiały promocyjne (tzw. trailery), materiały reklamowe (spoty TV, LED, w mediach społecznościowych) oraz wydawnicze w formie plakatów, programów, zeszytów repertuarowych, ulotek czy pocztówek. W przedmiocie prowadzenia ośrodka działań artystycznych oraz informacji z zakresu kultury i sztuki Teatr opracowywał i archiwizował zbiorczą dokumentację sezonu artystycznego, udostępniał zasoby i zbiory Teatru w związku z organizowanymi wystawami, realizował projekty edukacyjne oraz współpracował z innymi instytucjami w zakresie wymiany i uzupełniania zbiorów, które gromadził. Zadanie polegające na prowadzeniu galerii sztuk Teatr realizował głównie poprzez organizację, w przestrzeniach Teatru, wystaw eksponatów związanych z realizacją przedstawień[36], posiadających wartość artystyczną oraz innych wystaw z zakresu malarstwa czy fotografii[37]. W zakresie prowadzenia działalności edukacyjnej wśród młodzieży i dorosłych Teatr oferował możliwość uczestnictwa

---

[32] Protokół z posiedzenia Rady Artystycznej, które odbyło się 10 kwietnia 2015 r. oraz protokół z posiedzenia Rady Artystycznej, które odbyło się 23 czerwca 2015 r.
[33] Protokół z posiedzenia Rady Artystycznej, które odbyło się 3 października 2017 r.
[34] W przypadku Rady Artystyczno-Programowej działającej na podstawie zarządzenia z 2013 r. opiniowanie planów artystycznych było obligatoryjne, natomiast po zmianie tegoż zarządzenia (z 2017 r.) Rada Artystyczno-Programowa mogła wyrazić opinię, o ile Dyrektor sprawę tę przedstawił jej do zaopiniowania.
[35] W latach 2015-2016 teatr podjął współpracę m.in. z takimi partnerami, jak: Stowarzyszenie Nowe Horyzonty, Centrala, Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Galeria Sztuki SOCATO, Fundacja Szabłowska Studio, Narodowe Forum Muzyki we Wrocławiu, Instytut im. Jerzego Grotowskiego (międzynarodowa Olimpiada Teatralna w ramach Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016). W 2017 r. do grona partnerów Teatru Polskiego dołączyli, m.in. Teatr Artenes, Teatr TM, Teatr Polski Lwów, Studio Teatralne Wilno, Fundacja i Teatr Ocelot, teatry niezależne – Psychoteatr, Wrocławski Teatr Tańca, Teatr na szlaku, Jazzliki 2017, grupy teatralne o charakterze nieformalnym, w tym, m.in. Lalkomat, Teatr Strefa Otwarta, Kolektyw Twórczy Pawlacz, Appendix Studio we Wrocławiu, Układ Formalny, Czarownice.com, Grupa Teatralna Derywacje czy Teatr Dwóch Krzeseł.
[36] Plakaty, zdjęcia, elementy scenografii, kostiumy.
[37] W 2015 r. zorganizowano wystawę prac uczniów Zespołu Szkół Plastycznych im. Stanisława Koptyńskiego we Wrocławiu oraz Galerii Sztuk SOCATO. W sezonie 2016/2017 odbyła się natomiast wystawa malarstwa i fotografii Witolda Liszkowskiego „*Sztuka osobista*".

w spotkaniach organizowanych w ramach m.in. *„Wszechnicy Teatralnej"* – formuły bezpłatnych spotkań wokół kultury z twórcami, teoretykami i miłośnikami teatru, skierowanej do uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, cyklu *„Teatr jest Wasz"*[38], tj. udostępniania przestrzeni Teatru dla amatorskich, zewnętrznych, formalnych bądź nieformalnych, często niedoświadczonych grup artystycznych, *„Szkoły w mieście"*[39] – projektu obejmującego warsztaty aktorskie, lekcje teatralne i przygotowanie spektaklu teatralnego przez uczniów wrocławskich szkół czy formuły *„Senior Grand Prix"*, tj. serii warsztatów artystycznych[40] skierowanych do seniorów, mających na celu przygotowania przez uczestników, pod nadzorem aktorów, własnego przedstawienia. W celu kompleksowego podejścia do realizacji zadania, Teatr opracował *„Strategię działań edukacyjnych"* obejmującą założenia programowe na lata 2018-2020[41].

(dowód: akta kontroli str. 449-461, 504-514, 574-583, 820-821, 824-827, 834-1034)

W 2015 r. Teatr zrealizował cztery premiery (pierwotnie planowano dwie). W 2016 r. trzy z założonych pierwotnie pięciu, a w 2017 r. dziewięć z założonych początkowo 12 premier[42]. Powodem realizacji większej liczby premier w 2015 r. były dodatkowe środki otrzymane od Samorządu i MKiDN. Jak wyjaśnił Dyrektor Teatru, z uwagi na zmianę na stanowisku Dyrektora w 2016 r. oraz powiązaną z nią *„sytuacją kryzysową"*, zmianę planów artystycznych, jak również zmianę kwalifikacji tytułów premier[43], w latach 2016-2017 zrealizowano mniejszą ilość premier niż zakładano. W odniesieniu do liczby prezentowanych spektakli w każdym przypadku, w latach objętych kontrolą, wystąpiło osiągnięcie wskaźników wyższych w stosunku do zakładanych[44] (w 2015 r. – 308 do 270, w 2016 r. – 304 do 290, 2017 r. – 264 do 250), niemniej liczba zrealizowanych w kolejnych latach spektakli spadała. W latach 2015-2016 ogół pozyskanych odbiorców był wyższy niż zakładano[45] (w 2015 r. – 95 939 w stosunku do zaplanowanych 70 000, w 2016 r. – 93 573 w stosunku do 80 000 zaplanowanych). W 2017 r. liczba widzów i słuchaczy była wyższa od zaplanowanej[46] (48 296 w stosunku do 48 000), niemniej istotnie niższa niż określona w planie pierwotnym (80 000). Mniejsza liczba widzów i słuchaczy w stosunku do lat poprzednich spowodowana była, jak wskazał Dyrektor, m.in. realizacją mniejszej liczby premier czy odwołaniem szeregu spektakli, co związane było z trudnościami organizacyjnymi i *„sytuacją kryzysową"* po zmianie Dyrektora. W ramach działalności okołoteatralnej[47] w każdym ze zbadanych lat odbywały się odczyty, prelekcje i spotkania wokół kultury teatralnej (2015 r. – 43, w 2016 r. – 32, 2017 r. – 14 spotkania) oraz warsztaty teatralne, najczęściej aktorskie (2015 r. – 57, w 2016 r. – 55, w 2017 r. - 17)[48]. W każdym roku Teatr prowadził także działalność wydawniczą[49] w postaci druku afiszy/plakatów[50] oraz programów teatralnych[51], a w 2016 r. z okazji Jubileuszu 70-lecia Teatru przygotowano ponadto materiały upamiętniające to wydarzenie.

(dowód: akta kontroli str. 1250-1262)

Średnie wykorzystanie miejsc na widowni na wszystkich trzech scenach Teatru malało z roku na rok i wyniosło: w 2015 r. – 98,37%, w 2016 r. - 91,85% oraz w 2017 r. – 61,92%. Istotny spadek frekwencji w roku 2017 r. według Dyrektora spowodowany był *„kryzysem wizerunkowym"* Teatru po zmianie kierownictwa we wrześniu 2016 r.

---

[38] W latach 2016-2017.
[39] W latach 2015-2016.
[40] Realizowanych od grudnia 2017 r.
[41] Strategia działań edukacyjnych Teatru Polskiego we Wrocławiu została podpisana przez Dyrektora Teatru 10 stycznia 2018 r.
[42] Wykonanie w tym zakresie w latach 2015-2017 było zgodne z przedkładanymi przez Teatr planami po zmianach.
[43] Dotyczy dwóch tytułów realizowanych w 2017 r. – *„Edukacja Rity"* oraz *„Na pełnym morzu"*. Ich kwalifikację zmieniono z przedstawień premierowych na spektakle impresaryjne.
[44] Plany po zmianach.
[45] Plany po zmianach.
[46] Plan po zmianach.
[47] Dyrektor wskazał, że – ze względu na charakter wydarzeń – nie planowano ilości i zakresu merytorycznego zadań, ponieważ były one uwarunkowane bieżącymi potrzebami i związanym z tym charakterem zamierzenia artystycznego oraz możliwościami Teatru (finansowymi, pozyskania specjalistów do prowadzenia wydarzeń, zapotrzebowaniem ze strony szkół itp.). Dodał, że nie są to pozycje wymagające budowy repertuaru jak w przypadku przedstawień.
[48] Ponadto w 2015 r. odbyła się jednorazowa impreza plenerowa związana z tworzeniem muralu na ścianie budynku przy ul. G. Zapolskiej 3, seanse filmowe (12) w ramach festiwalu Nowe Horyzonty oraz 28 lekcji teatralnych.
[49] Dyrektor wskazał, że w przypadku działalności wydawniczej Teatr nie planuje zakresu ilościowego i merytorycznego ze względu na fakt, iż kampania promocyjna jest planowana każdorazowo indywidualnie do poszczególnych premier, których finalny kształt, a co za tym idzie dobór odpowiedniej formy promocji wydarzenia, możliwy jest dopiero na etapie procesu twórczego i efektu zamierzenia artystycznego realizatorów.
[50] W 2015 r. w odniesieniu do 15 tytułów wydrukowano 1732 egzemplarze, w 2016 r. w odniesieniu do 3 tytułów – 1703 egzemplarze, w 2017 r. odniesieniu do 10 tytułów – 4790 egzemplarzy.
[51] W 2015 r. w odniesieniu do 6 tytułów wydrukowano 4000 egzemplarzy, w 2016 r. w odniesieniu do 4 tytułów – 3000 egzemplarzy, w 2017 r. w odniesieniu do 10 tytułów – 4500 egzemplarzy.

Spektaklami cieszącymi się największą frekwencją były: w 2015 r. i w 2017 r. spektakl *„Okno na parlament"* oraz w 2016 r. *„Smycz"*. W obu przypadkach frekwencja przekroczyła 98%. W każdym ze zbadanych lat wśród trzech spektakli o najwyższej frekwencji znajdował się *„Mayday"*[52], a w latach 2015-2016 także *„Małe zbrodnie małżeńskie"*[53]. W 2017 r. wysoka frekwencja dotyczyła także spektaklu *„Daisy – błękitna tożsamość"*[54]. Tytuły te były obecne w repertuarze Teatru od kilku (*„Daisy – błękitna tożsamość"* od października 2013 r.), kilkunastu (*„Smycz"* od listopada 2006 r. oraz *„Małe zbrodnie małżeńskie"* od września 2005 r.) bądź kilkudziesięciu lat (*„Mayday"* od czerwca 1992 r. oraz *„Okno na parlament"* od marca 1994 r.). Powyższe spektakle wystawiane były w większości we wszystkie dni tygodnia, poza poniedziałkiem, w godzinach popołudniowych bądź wieczornych. Jedynie spektakl *„Daisy – błękitna tożsamość"*, wystawiany był w jednym dniu tygodnia – we wtorek, o godzinie 12.00.

W latach 2015-2016 najniższą frekwencję odnotowały tytuły *„Zachodnie wybrzeże. Powrót na pustynię"* (2015) oraz *„Wycinka Holzfallen"* (2016). W obu przypadkach średnie wykorzystanie miejsc na widowni kształtowało się w granicach 70-72%. W 2017 r. spektaklem o najniższej frekwencji był *„Stand_up Witkacy"* (28,22%). W odpowiedzi na niską frekwencję wycofano tytuły z bieżącego repertuaru[55] bądź zrezygnowano z ich wystawiania[56]. W stosunku do innych tytułów o najniższej frekwencji[57] Teatr podejmował m.in. dodatkowe działania marketingowe (np. w mediach społecznościowych, sprzedaż biletów w pakiecie bądź promocyjnej cenie), dzięki czemu tytuły te utrzymały się w bieżącym repertuarze, choć w różnym zakresie[58]. Spektakle wystawiane były od roku do kilku lat[59] w różne dni tygodnia, w tym w piątki i soboty, w godzinach wieczornych[60].

(dowód: akta kontroli str. 819-820, 822-824, 1259-1260)

Dyrektor Teatru wskazał, że efektywność działalności Instytucji w badanym okresie mierzona była głównie poprzez sprawozdania z wykonania planu działalności na dany rok.

(dowód: akta kontroli str. 115, 127)

Oferta repertuarowa Teatru kierowana była do uniwersalnego odbiorcy, bez wyraźnego wskazania określonej grupy, segmentu czy kategorii. Wyjątek stanowiły spektakle skierowane do dzieci, w tym młodzieży szkolnej[61] oraz repertuar prezentowany w ramach cyklu ŚWIEBODZKI OFF[62], adresowany głównie do młodego widza – licealisty, studenta. W ramach prowadzonej działalności kulturalnej Teatr dostosowywał ofertę do bieżących potrzeb odbiorcy. Odnaleźć w niej można było działania ukierunkowane na widza młodego, dorosłego odbiorcę oraz seniora (od 2017 r. w ramach, m.in. programu edukacyjnego *„Senior Grand Prix")*.

Teatr współpracował z lokalnymi szkołami i placówkami oświatowymi m.in. poprzez udział dzieci i młodzieży szkolnej w takich projektach, jak *„Wszechnica Teatralna"* czy *„Szkoła w mieście"*. Oferta kierowana była do zainteresowanych podmiotów głównie poprzez bezpośredni kontakt telefoniczny bądź osobisty, a także elektronicznie (w tym poprzez media społecznościowe). W zatwierdzonej na początku 2018 r. *„Strategii działań edukacyjnych"* Teatr zaplanował rozszerzenie współpracy z ww. placówkami m.in. poprzez realizację projektu *„Akademia 1212"* – programu teatralnych zajęć edukacyjnych, skierowanego do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, realizowanego głównie w siedzibach szkół z udziałem artystów i nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 114, 124-125, 156-161, 1029)

---

[52] W 2015 r. – 96,31%, w 2016 r. – 98,71%, w 2017 r. 94,59%.
[53] W 2015 r. – 96,79%, w 2016 r. – 97,19%.
[54] 91,29%
[55] W przypadku *„Wycinki Holzfallen"* spektakl znajduje się wyłącznie w ofercie festiwalowej.
[56] Dotyczy spektaklu *„Stand_up Witkacy"* oraz *„Zachodnie wybrzeże. Powrót na pustynię"*.
[57] Biorąc pod uwagę trzy spektakle o najniższej frekwencji w każdym ze zbadanych lat. Poza spektaklami wskazanymi wyżej były to: w 2015 r. – *„Blanche i Marie"* (74,41%) oraz *„Kuszenie cichej Weroniki"* (75,4%); w 2016 r. – *„Stand_up Witkacy"* (73,48%) oraz *„Media Medea"* (75,18%); w 2017 r. – *„Kordian, czyli panoptikum strachów polskich"* (31,44%) oraz *„Chory z urojenia"* (36,48%).
[58] Dotyczy spektaklu: *„Kuszenie cichej Weroniki"*, *„Kordian, czyli panoptikum strachów polskich"* oraz *„Chory z urojenia"*. Spektakl *„Media Medea"* został ostatecznie wycofany z bieżącego repertuaru.
[59] Poza *„Kuszeniem cichej Weroniki"*, które znajduje się w repertuarze Teatru od 1997 r.
[60] W 2017 r. *„Kordian, czyli panoptikum strachów polskich"* wystawiano także o godz. 13.00.
[61] W 2017 r. oferta dla dzieci i młodzieży została rozbudowana poprzez dołączenie do oferty (obok spektaklu *„Dzieci z Bullerbynn"*) *„Baśni Pana Perrault"* oraz spektakli nawiązujących do kanonu lektur: *„Kordian, czyli panoptikum strachów polskich"*, *„Bar pod zdechłym psem"* oraz *„10 przykazań dla Kaliny"*.
[62] Działanie Teatru Polskiego we Wrocławiu zainaugurowane w 2017 r., ukierunkowane na prezentowanie spektakli teatrów offowych, prowadzonych w przeważającej mierze przez ludzi przygotowanych zawodowo do pracy aktora, reżysera, szerzej – artysty teatru.

W celu zatrzymania pozyskanego odbiorcy Teatr oferował możliwość nabycia m.in. karty rabatowej/lojalnościowej, voucherów, kart podarunkowych oraz skorzystania ze specjalnych zniżek dla wybranych organizacji, instytucji i firm.

(dowód: akta kontroli str. 115, 125-126)

Dyrektor Teatru wskazał, że narzędziem definiowania preferencji oraz oczekiwań odbiorców oferty Teatru była stała analiza frekwencji, na bazie której opiniowano zasadność wyborów repertuarowych oraz modyfikowano i dodatkowo targetowano ofertę sprzedaży spektakli do obecnych w bazie lub specjalnie pozyskanych grup klientów. Dodał przy tym, że wybory repertuarowe należą do kompetencji Dyrektora i są związane przede wszystkim z planami artystycznymi. W odniesieniu do dodatkowych form analizy preferencji/oczekiwań obiorców Teatr nie prowadził innych badań o takim charakterze (czego przyczyną był brak narzędzi jak i środków na zlecenie tego typu działań na zewnątrz). Teatr adresował swoją ofertę głównie do mieszkańców Wrocławia i Dolnego Śląska. W tym celu podejmował działania marketingowe, głównie o zasięgu lokalnym (np. reklamy w lokalnych mediach).

(dowód: akta kontroli str. 114, 123-124)

Dyrektor wskazał także, że Teatr dążył do włączenia w życie kulturalne regionu jak największej liczby osób. Służyło temu m.in. oferowanie w promocyjnych cenach biletów na przedstawienia dla podopiecznych fundacji i stowarzyszeń, studenckich kół naukowych, biletów ulgowych dla dzieci, uczniów, studentów i seniorów czy biletów grupowych[63]; podjęcie współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w ramach programu *Rodzina plus* oraz ze Stowarzyszeniem *MONAR* (w 2015 r.), z partnerami sprzedaży (pośrednikami); honorowanie *Karty Dużej Rodziny* oraz *Legitymacji Uniwersytetu III wieku*; udział w ogólnopolskiej akcji Teatru Publicznego oferującej bilety za 500 groszy (w latach 2015-2016); opracowanie wspólnej oferty w powiązaniu z kartą miejską UrbanCard Premium.

(dowód: akta kontroli str. 115, 126, 1263-1264)

Dyrektor Teatru zidentyfikował następujące czynniki wpływające negatywnie na zakres i efektywność prowadzonej działalności merytorycznej – w odniesieniu do okresu pełnienia przez niego funkcji Dyrektora:

a) kryzys wizerunkowy Teatru

Zmiana na stanowisku Dyrektora Teatru we wrześniu 2016 r. oraz powiązany z nią szereg zdarzeń m.in. w postaci czasowego wykreślenia Dyrektora z Rejestru Instytucji Kultury, działalność grup kontestujących wybór nowej dyrekcji, odejścia personelu artystycznego, utrata zaufania opinii publicznej, utrudniły pracę Teatru i spowodowały odpływ widowni, a w konsekwencji spadek przychodów. Dyrektor wskazał, że podjął działania mające na celu odzyskanie utraconych widzów w postaci m.in. utrzymania przedstawień powstałych w okresie poprzedniej Dyrekcji (jeżeli cieszyły się zainteresowaniem widzów), nawiązania współpracy z nowymi artystami i podmiotami, co pozwoliło na opracowanie nowych propozycji repertuarowych czy pozyskania dodatkowych źródeł finansowania działalności Teatru.

b) zły stan infrastruktury Teatru

W wyniku przeprowadzonych przeglądów i analiz stanu obiektów[64] użytkowanych przez Teatr, stwierdzono konieczność pilnego podjęcia prac naprawczych, których zaniechanie rodziło ryzyko dalszej ich dewastacji, a nawet wyłączenia z użytkowania, czy nałożenia kar finansowych. Posiadane przez Teatr środki na działalność bieżącą były niewspółmierne do potrzeb i niewystarczające na przeprowadzenie odpowiednich prac. W tym zakresie Dyrektor wskazał, że podejmował działania zmierzające do pozyskania dodatkowych środków w postaci dotacji oraz od podmiotów zewnętrznych. W 2017 r. ze środków dotacji inwestycyjnej Samorządu oraz MKiDN przeprowadzono modernizację pokrycia dachowego w budynku głównym przy ul. G. Zapolskiej 3. Zły stan infrastruktury dotyczył także całej infrastruktury IT, w tym serwerowni, przestarzałego sprzętu czy sieci LAN/WAN. W tym zakresie Dyrektor wskazał, że opracowano plan działań do zrealizowania w miarę uzyskiwania niezbędnych środków finansowych.

c) niedofinansowanie Teatru

Dyrektor wskazał, że poziom otrzymywanych dotacji nie był skorelowany z faktycznym zapotrzebowaniem Teatru. Niedofinansowanie Teatru utrudniało m.in. produkcję premier i eksploatację spektakli, zgodnie z założonymi celami; pozyskanie nowych i utrzymanie

---

[63] W 2017 r.

[64] Dotyczy budynków sceny głównej Teatru przy ul. G.Zapolskiej 3 oraz sceny Teatr Kameralny.

doświadczonych pracowników, kompetentnych do sprawnego i efektywnego realizowania zadań, z uwagi na niskie wynagrodzenia; utrzymanie infrastruktury technicznej budynków w należytym stanie; dostosowanie do zmian wynikających z przepisów prawa. Ponadto, zdaniem Dyrektora Teatru, przy ustalaniu poziomu dotacji nie były brane pod uwagę czynniki niezależne od Teatru, w tym inflacja, podwyżki cen na rynku czy polityka socjalna państwa (zwiększenie płacy minimalnej). Teatr poszukiwał dodatkowych środków pieniężnych poprzez składanie wniosków o zwiększenie dotacji na wydatki bieżące, pozyskanie dotacji inwestycyjnej, czy środków pochodzących ze źródeł zewnętrznych.

(dowód: akta kontroli str. 115, 127-131)

Według danych ze sprawozdań K-01 za lata 2015 - 2017 obiekty Teatru były przystosowane dla osób z niepełnosprawnością poruszających się na wózkach inwalidzkich przy wejściu do budynku, a w wewnątrz budynku – jedynie w przypadku Sceny im. Grzegorzewskiego. Nie były natomiast wyposażone w udogodnienia dla osób niewidzących i słabowidzących, nie zatrudniono również osoby posługującej się językiem migowym. Dyrektor Teatru wskazał, iż zwrócono się o dofinansowanie modernizacji: Sceny Kameralnej (z budżetu państwa); widowni Sceny im. Grzegorzewskiego (w ramach mechanizmów norweskich), w ramach których zrealizowany będzie zakup sprzętu audiodeskrypcyjnego. Prowadzono również rozmowy z właścicielem Sceny na Świebodzkim, w zakresie przeznaczenia budynku i niezbędnych inwestycji.

W trakcie przeprowadzonych w dniu 24 kwietnia 2018 r. oględzin obiektów Teatru, stwierdzono ich ograniczoną dostępność dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i rodzin z małymi dziećmi. W obiektach tych nie umieszczono wewnętrznych platform, ramp bądź dźwigów osobowych[65], nie zapewniono: wymaganej szerokości drzwi[66]; przestrzeni manewrowej w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych przystosowanych dla osób z niepełnosprawnością każdego z trzech obiektów[67]; odpowiedniej wysokości progów na Scenie na Świebodzkim[68]; odpowiedniego nachylenia rampy/pochylni prowadzącej do drzwi wejściowych Sceny Kameralnej[69] oraz nie zapewniono obustronnych poręczy na tej rampie .

Dyrektor Teatru wskazał, iż ww. wymogi wynikają z postanowień rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie[70] (jak i poprzedzającego je rozporządzenia z dnia 14 grudnia 1994 r.[71]), które mają zastosowanie jedynie wobec nowych budynków, bądź budynków, w których prowadzono remont kapitalny. Uregulowania wcześniej obowiązujące, zgodnie z którymi dokonano remontu i modernizacji Sceny im. Grzegorzewskiego po pożarze w styczniu 1994 r., nie zawierają ww. wymogów[72]. Ponadto prowadzone w okresie obowiązywania ww. rozporządzeń prace remontowe w ww. obiektach były realizowane w niewielkim stopniu, bez ingerencji w konstrukcję budynków, w tym zabytkowych: Sceny na Świebodzkim (obiektu z 1843 r.) oraz Sceny Kameralnej (obiektu z 1912 r.). Dyrektor Teatru zadeklarował się do niezwłocznego zniwelowania progów występujących w Scenie na Świebodzkim, jak i naprawy niestabilnych uchwytów ruchomych występujących w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych Sceny im. Grzegorzewskiego.

(dowód: akta kontroli str. 821, 828, 1035-1076, 2548-2580)

---

[65] Za wyjątkiem Sceny im. Grzegorzewskiego, gdzie zlokalizowano dwa dźwigi przystosowane do korzystania przez osoby niepełnosprawne, jednakże nie zapewniono aktualnie wymaganej szerokości drzwi do pomieszczeń z windą na I i II piętrze obiektu do foyer na tych piętrach.

[66] Aktualnie co najmniej 90 cm, gdy drzwi: wejściowe do Sceny na Świebodzkim miały 82 cm; wejściowe do Sceny Kameralnej – 78 cm; między foyer na I i II piętrze Sceny im. Grzegorzewskiego a pomieszczeniami z windami - po 88 cm oraz szerokość przejścia do kasy Sceny Kameralnej wynosiła 68 cm.

[67] Aktualnie wymagana powierzchnia manewrowa to 1,5 m x 1,5 m, natomiast w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, a dla toalet scen: na Świebodzkim było to 118 cm x 185 cm; Kameralnej - 121 cm x 170 cm; im. Grzegorzewskiego odpowiednio toaleta: na parterze ogólna - 81 cm x 192 cm, damska - 81 cm x 207 cm; na I piętrze męska - 99 cm x 209 cm, damska - 95 cm x 176 cm; na II piętrze męska - 168 cm x 112 cm, damska - 115 cm x 207 cm.

[68] Aktualnie dopuszcza się próg w wysokości do 2 cm, a w drzwiach wejściowych próg miał wysokość 4 cm, natomiast w przejściu między foyer a widownią – 5 cm.

[69] Aktualnie dopuszcza się nachylenie określono na 8%, a dla ww. rampy/pochylni wynosiło nawet 11,25%.

[70] Dz. U. z 2015 r. poz. 1422, ze zm.

[71] Obowiązującego od 1 kwietnia 1995 r. rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 14 grudnia 1994 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 140, ze zm.)

[72] Wynikające z rozporządzenia Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 3 lipca 1980 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki (Dz. U. nr 17, poz. 62, ze zm.). Decyzje pozwolenia na budowę dot. remontu i modernizacji Sceny im. Grzegorzewskiego wydał Prezydent Wrocławia w dniach 22 listopada 2014 r. i 14 marca 2015 r.

W latach 2015-2017 Teatr wykorzystywał nowoczesne technologie w zarządzaniu sprzedażą, tj. system rezerwacji i sprzedaży biletów, wyposażony w moduł analityczny i raportowania iXoris, zintegrowany ze stroną internetową, umożliwiający nabycie biletów on-line[73] oraz wewnętrzne bazy adresowe i teleadresowe; jak również nowoczesne kanały informowania o ofercie, m.in. własna strona internetowa, portale społecznościowe: Facebook, Instagram, Twitter[74] oraz Snapchat[75], mailing, newsletter, ekrany LED oraz w środkach komunikacji miejskiej.

W przedmiocie digitalizacji zasobów własnych Teatr w badanym okresie prowadził rejestrację powstających spektakli w wersji cyfrowej. Poza zapisem cyfrowym całokształtu przedstawienia, Teatr dokonywał montażu wybranych scen spektaklu służących promocji przedstawienia w postaci tzw. trailera. W takiej postaci trailer umieszczany był m.in. na stronie internetowej Teatru, w mediach społecznościowych oraz portalu YouTube. Spoty reklamowe, dźwiękowe bądź bezdźwiękowe, lokowane były natomiast w mediach elektronicznych, tj. na ekranach LED, w lokalnej telewizji czy środkach komunikacji miejskiej.

(dowód: akta kontroli str. 115, 126-127)

Teatr oferował odbiorcom możliwość nabycia gadżetów promujących działalność Teatru w formie np. toreb z cytatami ze spektakli (w latach 2015-2016), rekwizytów powiązanych z prezentowanymi premierami (np. zapałek reklamowych do spektaklu *„Bidermann i podpalacze"* czy puzzle do spektaklu *„Opowieść wigilijna"*) oraz programów do wszystkich spektakli premierowych. W budynku siedziby głównej Teatru przy ul. G. Zapolskiej 3 funkcjonował także bar oraz kawiarnia[76], dostępne dla widzów oraz słuchaczy.

(dowód: akta kontroli str. 115, 125, 181-186)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwaga dotycząca badanej działalności

Według NIK, Dyrektor Teatru powinien rozważyć podjęcie działań ukierunkowanych na usunięcie ograniczeń w dostępie do obiektów Teatru dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i rodzin z małymi dziećmi, a także działań zmierzających do wprowadzenia udogodnień w dostępie do obiektów Teatru dla osób niewidzących i słabowidzących. Nie zatrudniono również osoby posługującej się językiem migowym. Umożliwiłoby to pełne urzeczywistnienie dostępności Teatru dla osób z niepełnosprawnościami.

Ocena cząstkowa

W Teatrze podejmowano wszystkie aktywności wskazane w jego Statucie i realizowano zadania merytoryczne w zgodzie z przedkładanymi Samorządowi i MKiDN planami działalności. Oferta Instytucji skierowana była do różnych grup odbiorców i dostosowywana była do potrzeb lokalnej społeczności, a przy jej opracowywaniu Teatr współpracował z licznymi podmiotami, w tym placówkami oświatowymi, stowarzyszeniami, teatrami czy grupami teatralnymi. Podstawowe mierniki działalności, w tym liczba organizowanych premier i odbiorców, w badanym okresie ulegały zmianie. Liczba zorganizowanych premier uległa wzrostowi, jednakże liczba wystawianych spektakli spadała z roku na rok. Istotny spadek zanotowano także w zakresie ogółu pozyskanych odbiorców – z niemal 96 tys. w 2015 r. do jedynie 48,3 tys. w 2017 r. Także frekwencja na widowniach Teatru zmniejszyła się z 98% w 2015 r. do 62% 2017 r. W Teatrze w badanym okresie wykorzystywano nowoczesne metody i środki techniczne w promocji jego działalności oraz w kontakcie z odbiorcą. Umożliwiano także zakup gadżetów promocyjnych oraz skorzystanie z gastronomii. Teatr wykorzystywał narzędzia służące włączeniu w życie kulturalne jak największej liczby osób, także grup narażonych na wykluczenie w dostępie do oferty kulturalnej. Obiekty wykorzystywane przez Teatr Polski we Wrocławiu nie były w pełni dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

3. Wydatkowanie środków na prowadzenie działalności kulturalnej

Opis stanu faktycznego

Przychody[77] Teatru z działalności bieżącej wyniosły ogółem odpowiednio w latach 2015-2017: 17 525,7 tys. zł, 20 507,1 tys. zł oraz 17 683,5 tys. zł. Największy udział w ich strukturze stanowiły dotacje podmiotowe, w tym odpowiednio: 5 738,8 tys. zł (32,7%), 6 778,7 tys. zł (33,1%) oraz 6 204,5 tys. zł (35,1%) - dotacja podmiotowa z budżetu Samorządu, a także odpowiednio 4 750 tys. zł (27,1%), 6 421 tys. zł (31,3%) oraz 6 560,5 tys. zł (37,1%) - dotacja

[73] 1/3 biletów na spektakle w badanym okresie została zakupiona on-line.
[74] W sezonie 2015/2016.
[75] Jw.
[76] Umowa najmu nr 627/10 z dnia 14 grudnia 2010 r., zmieniona aneksem nr 1 z dnia 27.12.2017r. do umowy 627/10 z dnia 14 grudnia 2010 r.
[77] Zgodnie ze sporządzanym na dzień 31 grudnia każdego roku sprawozdaniem finansowym.

podmiotowa MKiDN. W objętym kontrolą okresie dotacje podmiotowe stanowiły 65,43% uzyskiwanych przychodów.

Pozostałymi źródłami uzyskiwanych przychodów były dotacje celowe na realizację wskazanych zadań i programów[78], raty odpisu dotacji otrzymanych na sfinansowanie środków trwałych, przychody własne z prowadzonej działalności ogółem (w tym m.in. przychody ze sprzedaży biletów, reklam, najmu i dzierżawy składników majątkowych, prezentacji spektakli w kraju i za granicą), pozostałe przychody operacyjne, przychody finansowe.

Koszty[79] działalności bieżącej Teatru wyniosły ogółem odpowiednio w latach 2015-2017: 18 034,1 tys. zł, 19 016,3 tys. zł oraz 18 437,4 tys. zł i stanowiły 102,9%, 92,7% oraz 104,3% przychodów uzyskanych w tych latach. Corocznie największą część w strukturze kosztów stanowiły wynagrodzenia z pochodnymi, odpowiednio: 57,4%, 61,9% oraz 54%. Pozostałe koszty stanowiła amortyzacja, usługi obce, zakup materiałów i energii, a także pozostałe koszty operacyjne i koszty finansowe.

W 2015 r. w Teatrze zatrudniano 169 osób[80], w 2016 r. - 167 osób[81], a w 2017 r. - 159 osób[82].

Rok 2016 zakończył się dodatnim wynikiem finansowym w kwocie 1 490,8 tys. zł. Jak wskazał Dyrektor Teatru był on efektem rezygnacji z produkcji premier, które planowane były po objęciu przez niego stanowiska dyrektora Teatru Polskiego we Wrocławiu z dniem 1 września 2016 r. – do realizacji do końca 2016 r., jak również odwołaniem części repertuarowych przedstawień. Dodatkowo Dyrektor wskazał, że w ostatnim kwartale 2016 roku nastąpił gwałtowny wzrost sprzedaży biletów na przedstawienia z repertuaru przygotowanego za poprzedniej Dyrekcji.

W latach 2015 i 2017 poniesione koszty na działalność bieżącą Instytucji ogółem przewyższyły uzyskane przychody, powodując stratę w wysokości – 508,4 tys. zł w 2015 r. oraz – 753,9 tys. zł w 2017 r. Dyrektor Teatru wyjaśnił, że w obu przypadkach wpływ na poniesioną stratę miała w szczególności wielkość niepokrytej pozostałymi przychodami operacyjnymi amortyzacji oraz brak pokrycia uzyskanymi przychodami poniesionych kosztów działalności. Dodatkowo wskazał, że w 2017 r. na wysokość poniesionej straty wpływ miało także odwołanie 21 przedstawień w styczniu tego roku, wyłączenie z repertuaru większości przedstawień Sceny Głównej oraz Sceny na Świebodzkim wskutek przedstawiania zwolnień lekarskich przez zespół artystyczny oraz produkcja siedmiu premier w okresie marzec-maj 2017 celem odbudowania repertuaru. Niosło to za sobą po pierwsze spadek przychodów ze sprzedaży biletów, a po drugie poniesienie kosztów związanych z wyprodukowaniem dużej ilości przedstawień premierowych.

Ponadto w latach 2015-2017, według stanu na dzień 31 grudnia każdego roku, Teatr posiadał zobowiązania w wysokości odpowiednio: 1 276,2 tys. zł (w tym wymagalne 325 tys. zł), 1 382,8 tys. zł oraz 1 117,7 tys. zł. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Teatru powodem, dla którego na koniec 2015 r. wystąpiły zobowiązania wymagalne, było niedofinansowanie Teatru. Dotacje oraz wpływy własne nie pokryły poniesionych w tym roku wydatków, w szczególności opłat za energię elektryczną, cieplną, wodę, za sprzątanie, ochronę, transport i za wykonanie druków. Permanentny stan rozbieżności w zakresie niedoszacowania faktycznych kosztów funkcjonowania Teatru a otrzymywanymi dotacjami był przedmiotem wielokrotnie podejmowanych rozmów z Samorządem i Ministerstwem na przestrzeni lat.

W każdym ze zbadanych lat, według stanu na dzień 31 grudnia, wystąpiły w Teatrze należności, w tym należności przedawnione – z tytułu dostaw i usług (w latach 2015-2017) oraz wynagrodzeń (w latach 2015-2016). Wynosiły one odpowiednio: 511 tys. zł (w tym należności przedawnione – 70,2 tys. zł), 531,8 tys. zł (w tym należności przedawnione - 85,4 tys. zł), 872,1 tys. zł (w tym należności przedawnione – 50,4 tys. zł). Jak wyjaśnił Dyrektor Teatru w poszczególnych latach objętych kontrolą Teatr dokładał wszelkich starań w celu odzyskania niezapłaconych należności poprzez wezwania do ich zapłaty oraz telefoniczne ponaglenia. Ponadto złożone zostały pozwy do sądu na łączną kwotę 3 460,92 zł, w wyniku czego odzyskano kwotę 1 365,00 zł wraz z odsetkami. Druga ze złożonych do sądu spraw była w toku rozpatrywania.

(dowód: akta kontroli str. 113-114, 119-121, 1265)

---

[78] Pozyskiwane z budżetu Samorządu oraz MKiDN – wskazane przez Teatr.
[79] Zgodnie ze sporządzanym na dzień 31 grudnia każdego roku sprawozdaniem finansowym.
[80] W tym 58 – pracownicy merytoryczni, 111 – pracownicy administracyjno-techniczni i obsługi.
[81] W tym 52 – pracownicy merytoryczni, 115 – pracownicy administracyjno-techniczni i obsługi.
[82] W tym 48 – pracownicy merytoryczni, 111 – pracownicy administracyjno-techniczni i obsługi.

Poniesione przez Teatr koszty na realizację przedsięwzięć programowych obejmowały koszty powstałe w ramach prowadzonej działalności statutowej, tj. w związku z przygotowaniem premier, eksploatacją spektakli, działalnością edukacyjną, działalnością wydawniczą, współpracą z młodzieżą, działalnością zleconą (w ramach przedsięwzięć programowych) oraz pozostałą działalnością statutową. Na te cele wydatkowano: w 2015 r. - 10 828 tys. zł, w 2016 r. - 11 275,5 zł, w 2017 r. - 10 043 tys. zł. Były one wyższe od zaplanowanych[83] w 2015 r. o 5,35% oraz w 2017 r. o 4,72%, a niższe w 2016 r. o 6,53%.

(dowód: akta kontroli str. 449-461, 504-514, 574-583, 1266-1283)

Koszty utrzymania bazy Instytucji kultury, tj. pozostałe koszty, związane z obsługą administracyjno-gospodarczą Teatru, w tym z utrzymaniem Sceny na Świebodzkim, kształtowały się na poziomie: w 2015 r.- 7 035,8 tys. zł, w 2016 r.- 7 577,8 tys. zł, w 2017 r.- 8 312,3 tys. zł[84]. Przekroczyły one zaplanowaną wysokość[85] w 2015 r. o 0,6% oraz w 2017 r. o 2,3%, a w 2016 r. były niższe o 2,39%.

(dowód: akta kontroli str. 1266-1283)

Jak wskazał Dyrektor Teatru przyczyną przekraczania kosztów utrzymania Teatru i prowadzenia działalności merytorycznej było trwające od lat niedofinansowanie Teatru. Otrzymywane dotacje podstawowe nie pokrywały kosztów zarówno utrzymania Teatru, jak i kosztów działalności artystycznej. Dotacja otrzymywana od Samorządu nie pokrywała kosztów utrzymania Instytucji kultury, a środki przekazywane przez MKiDN nie pozwalały nawet na pokrycie kosztów eksploatacji spektakli. W opinii Dyrektora Teatr nie posiadał praktycznie środków na prowadzenie pozostałej działalności statutowej i produkcję premier. Ponadto po pożarze Dużej Sceny i zaadaptowaniu pomieszczeń na Scenę na Świebodzkim, Teatr nie otrzymał zwiększonej dotacji na pokrycie kosztów jej utrzymania, które w skali roku przekraczają kwotę 500 tys. zł. Teatr nie posiada magazynu, wobec czego zmuszony był do wynajmowania pomieszczeń na magazynowanie dekoracji. Bez dodatkowych środków, o które występuje Teatr do Samorządu i MKiDN i innych podmiotów zewnętrznych, Teatr nie mógłby prowadzić normalnej działalności statutowej. Dodatkowo Dyrektor Teatru wyjaśnił, iż na bieżąco prowadzone są analizy ponoszonych kosztów zarówno w sferze artystycznej, jak i utrzymania trzech obiektów. Efektem prowadzonych analiz jest przygotowany plan działań na lata 2017-2020, obejmujący m.in. kwestie obniżenia kosztów działalności Teatru i zwiększenia przychodów własnych.

Ponadto, według Dyrektora Teatru, wzrost kosztów utrzymania Teatru w 2016 r. i 2017 r. w stosunku do 2015 r. spowodowany był m.in. zmianą przepisów prawa w obszarze minimalnego wynagrodzenia, podwyżkami dla pracowników w ramach środków zwiększających dotację podmiotową czy zmianą zasad rozliczania podatku VAT.

(dowód: akta kontroli str. 1292, 1301-1302)

Spośród premier przygotowanych i zrealizowanych przez Teatr w badanym okresie do kontroli wybrano trzy tytuły, tj. w 2015 r. *„Media Medea"*, w 2016 r. *„Grimm: czarny śnieg*, w 2017 r. *„Mirandolina"*. W przypadku spektaklu *„Mirandolina"* Teatr kalkulował jedynie koszty związane z przygotowaniem oraz realizacją premiery. Nie dokonywano szacowania kosztów na dalszą jej eksploatację[86]. Przyjmując założony w planie poziom kosztów, Teatr opierał się o możliwości finansowe, w tym dotacje, planowane przychody własne oraz doświadczenie w realizacji podobnych premier. Wskazane w złożonym do UMWD planie finansowym na 2017 r.[87] koszty premiery *„Mirandolina"* wynosiły 378,5 tys. zł, natomiast rzeczywiste koszty poniesione w 2017 r. stanowiły 367,2 tys. zł[88]. Założone w planie koszty różniły się w stosunku do tych, które oszacowano w tzw. kosztorysie wstępnym premiery[89]. Zaplanowana w nim kwota

---

[83] Plan po zmianach.

[84] Za koszy utrzymania Instytucji kultury uznano te koszty, których nie ujęto w kosztach realizacji przedsięwzięć programowych, w pozostałych kosztach operacyjnych oraz kosztach finansowych.

[85] Plan po zmianach.

[86] Jak wyjaśnił Dyrektor Teatru w trakcie planowania budżetu na kolejny rok, w oparciu o poprzednie lata, szacowana jest kwota kosztów na eksploatację wszystkich spektakli repertuarowych. Szczegółowe planowanie kosztów eksploatacji spektakli popremierowych, planowanych do realizacji w kolejnym roku, jest możliwe dopiero po ich premierze. Kształtowanie się szczegółowych kosztów planowanego repertuaru jest wynikiem wielu czynników składających się na popremierową eksploatację spektakli, w tym wyniki analizy sprzedaży, poziomu frekwencji, preferencje widzów, zmiana obsady.

[87] Plan ostateczny z dnia 29 grudnia 2017 r.

[88] Łączna kwota kosztów związanych z przygotowaniem premiery obejmowała także koszty poniesione w roku poprzednim (2016) z tytułu, np. odbytych prób i wyniosła 394,7 tys. zł.

[89] Wprowadzonym Zarządzeniem nr 4/2014 Dyrektora Teatru Polskiego we Wrocławiu z dnia 29 stycznia 2014 r. w sprawie opracowania i wprowadzenia wzoru „Kosztorysu wstępnego przygotowania premiery i realizacji przedstawienia".

wynosiła 244 tys. zł[90]. Według Dyrektora Teatru w trakcie realizacji premiery planowane koszty podlegają bieżącej aktualizacji i weryfikacji, wynikającej m.in. z negocjacji umów z realizatorami, zmian w koncepcji artystycznej, z trybu prób nad premierą. Ponadto zakres rozbieżności pomiędzy planem, kosztorysem a wykonaniem, w przypadku *„Mirandoliny"*, związany był z momentem, w którym realizowana była ta premiera, tj. początkiem 2017 r. i kryzysem wokół Teatru[91]. W 2017 r. Teatr zrealizował 19 spektakli tytułu *„Mirandolina"*. Koszty jej eksploatacji wyniosły 158,2 tys. zł[92], z czego 50,8 tys. zł pokryły przychody uzyskane w ramach jej wystawiania. Projekt nie został poprzedzony udokumentowaną analizą jego kosztów w stosunku do potencjalnych przychodów. Dyrektor Teatru wskazał przy tym, że rentowność nie jest kluczową miarą, ani parametrem funkcjonowania teatru, którego celem jest tworzenie wartości artystycznej, niemierzalnej w kategoriach ekonomicznych. Nie określono także czasu trwania przedsięwzięcia, gdyż czas trwania przedsięwzięcia jest hipotetyczny i zależy od wielu czynników, w tym poziomu jego aktualnej sprzedaży, ale też wartości artystycznej, która często idzie w parze z frekwencją i rentownością. Zdiagnozowano grupę docelową – studenci oraz widzowie w wieku średnim (30+). W trakcie popremierowej eksploatacji spektaklu oraz w wyniku spadku rentowności projektu, zweryfikowano grupę odbiorców oraz wprowadzono działania korygujące m.in. poprzez ograniczenie liczby spektakli w miesiącu, zmianę dni eksploatacji, „przereżyserowanie" sceny prologu oraz wzmocnienie działań marketingowych, w tym w lokalnej telewizji i stacjach radiowych. Zdiagnozowano ryzyka niepowodzenia projektu związane głównie z trudną sytuacją wizerunkową Teatru.

(dowód: akta kontroli str. 118-133, 574-632, 1326-1330, 1335-1342, 1346-1388)

W przypadku premier *„Media Medea"* oraz *„Grimm: czarny śnieg"*, do kontroli przedłożono jedynie dokumentację wskazującą na wielkość kosztów zaplanowanych w kosztorysie wstępnym premiery, w planie przedstawionym do UMWD oraz poniesionych w związku z jej realizacją oraz eksploatacją. W pozostałym zakresie Dyrektor wyjaśnił, że nie posiada wiedzy na temat jakichkolwiek działań, jak i dodatkowych dokumentów potwierdzających podejmowanie takich działań. Premiera jak i eksploatacja przedstawienia realizowana była za poprzedniego Dyrektora. Zmienił się również zasadniczo od tego czasu zespół realizujący zadania w obszarze organizacji pracy artystycznej, jak i marketingu, w związku z czym pozyskanie informacji ustnych od osób biorących udział w tym przedsięwzięciu jest niemożliwe. Wysokość założonych kosztów, w przedłożonym do UMDW planie na 2015 r.[93], na realizację premiery *„Media Medea"* wyniosła 360 tys. zł, natomiast rzeczywiste koszty poniesione wyniosły 362 tys. zł. Tak oszacowane koszty różniły się od zaplanowanych w kosztorysie wstępnym premiery, w którym wskazano ich wysokość na poziomie 172,5 tys. zł. W latach 2015-2016 obyły się łącznie 24 przedstawienia spektaklu *„Media Medea"*. Z tytułu jego eksploatacji Teatr poniósł koszty w wysokości 189,6 tys. zł[94], a uzyskał przychody w wysokości 57,5 tys. zł. W przypadku realizacji premiery *„Grimm: czarny śnieg"* wysokość zakładanych w planie na 2016 r.[95] kosztów wyniosła 410,5 tys. zł[96] i była nieznacznie niższa od wysokości kosztów poniesionych. W kosztorysie wstępnym premiery koszty przygotowania spektaklu oszacowano na poziomie 200 tys. zł. W roku 2016 w Teatrze 15 razy wystawiono spektakl *„Grimm: czarny śnieg"*. Koszty eksploatacji wyniosły 162,8 tys. zł[97], a przychody – 102,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 118-133, 449-461, 504-514, 1326-1334, 1337-1338, 1346-1353, 1388-1458)

Spośród kosztów utrzymania Teatru w latach 2015-2017 do kontroli wybrano wydatki ponoszone na sprzątanie obiektów. Badaniu poddano 60 faktur na łączną kwotę 912,8 tys. zł brutto. W wyniku badania stwierdzono, że 21 z tych faktur opłaconych zostało w terminie. Pozostałe faktury opłacano nieterminowo, co zostało opisane w sekcji *Ustalone*

---

[90] Kalkulacji kosztów dokonano na podstawie: wynagrodzenia realizatorów – negocjowanego indywidualnie przez Dyrektora, kosztów środków inscenizacji – w oparciu o projekty scenografii, kostiumów, rekwizytów, itp., kosztów reklamy i promocji premiery, w tym umów z partnerami medialnymi.

[91] Wzór kosztorysu wstępnego ujmował ponadto jedynie kalkulację wynagrodzenia przewidzianego dla realizatorów oraz zespołu artystycznego doangażowanego, w planie składanym zaś do UMWD – koszty osobowe wraz z pochodnymi pracowników artystycznych, obsługi technicznej i innych osób zaangażowanych w realizację premiery do czasu realizacji premiery ujmowane były w pozycji *Eksploatacja spektakli*. Po premierze, poprzez korektę wykazu, dokonywano ich przeniesienia i przyporządkowania do konkretnej premiery. Zabieg ten zgodny był z wytycznymi UMWD zawartymi w pismach z dnia 8 marca 2013 r. oraz 22 marca 2013 r.

[92] Z wyłączeniem kosztów wspólnych realizacji przedstawień.

[93] Plan po zmianach z dnia 28 grudnia 2015 r.

[94] Z wyłączeniem kosztów wspólnych realizacji przedstawień.

[95] Plan po zmianach z dnia 27 grudnia 2016 r.

[96] [96] Łączna kwota kosztów związanych z przygotowaniem premiery obejmowała także koszty poniesione w roku poprzednim (2015) z tytułu, np. odbytych prób i wyniosła 539,5 tys. zł.

[97] Z wyłączeniem kosztów wspólnych realizacji przedstawień.

nieprawidłowości. 37 faktur opłaconych zostało w wysokościach wynikających z umów zawartych z dostawcą usługi. Pozostałe 23 faktury dotyczyły usług nie wynikających bezpośrednio z zawartych z wykonawcą umów, co zostało opisane w sekcji *Ustalone nieprawidłowości.*

(dowód: akta kontroli str. 1459-1589, 1594-1611, 1744-1756)

Badaniu poddano także przeprowadzony w 2017 r. przetarg nieograniczony związany z wyłonieniem wykonawcy na usługi utrzymania czystości w obiektach Teatru o numerze ZP/PN/2/2017, które efektem było podpisanie w dniu 4 października 2017 r. trzyletniej umowy z wykonawcą usługi sprzątania. Stwierdzono nieprawidłowości opisane w sekcji *Ustalone nieprawidłowości.*

(dowód: akta kontroli str.1612-1756)

Ponadto do kontroli wybrano wydatki ponoszone na dostawę energii do obiektów wykorzystywanych przez Teatr[98]. Badaniu poddano 323 faktury na łączą kwotę 1 015,5 tys. zł brutto. W wyniku badania stwierdzono, że 92 z tych faktur opłaconych zostało w terminie. Pozostałe faktury opłacano nieterminowo, co zostało opisane w sekcji *Ustalone nieprawidłowości.* Do kontroli nie przedstawiono umów dotyczących dostaw energii elektrycznej dotyczących garażu Teatru oraz mieszkania służbowego przy pl. Kościuszki, co zostało opisane w sekcji *Ustalone nieprawidłowości.* W przypadku umów na dostawę energii elektrycznej do budynku przy ul. G. Zapolskiej 3, przy ul. Świdnickiej 28, Sceny na Świebodzkim oraz magazynu dekoracji teatralnych wysokość ponoszonych wydatków była zgodna z warunkami zawartymi w umowach z kontrahentami.

(dowód: akta kontroli str. 1757-1832)

Do kontroli wybrano także wydatki Teatru związane z zawartą w 2016 r. umową najmu lokalu mieszkalnego dla obecnego Dyrektora Teatru. W dniu 28 listopada 2016 r. zawarta została umowa najmu nr 651/16 lokalu mieszkalnego, położonego we Wrocławiu, o pow. 109 m^2 (dalej: umowa 651/16). Wynajmującym była osoba fizyczna zamieszkała we Wrocławiu. Natomiast jako najemcy zostali wskazani w umowie: Teatr Polski we Wrocławiu oraz Dyrektor Teatru jako osoba fizyczna. Stosownie do § 1 ust. 1 umowy lokal składał się z *„4 pokoi, kuchni, dwóch łazienek z wc, przedpokoju, tarasu, położonych na siódmym piętrze w budynku wielorodzinnym. Do lokalu przynależą dwa miejsca postojowe, położone na poziomie -2 w przedmiotowym budynku".*

W § 2 ust. 1 umowy 651/16 wynajmujący zobowiązał się przekazać najemcom lokal do korzystania z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe nie później niż do dnia 1 grudnia 2016 r., a Najemcy solidarnie zobowiązali się: odebrać lokal i uiszczać określony w umowie 651/16 czynsz. Miesięczny czynsz najmu dla wynajmującego strony umowy 651/16 ustaliły na kwotę 5 500,00 zł (§ 2 ust. 2 umowy 651/16). Jednocześnie w umowie najemcy oświadczyli, że wskazana wyżej kwota będzie uiszczana solidarnie przez Najemców, z tym, że według ich ustaleń: (a) kwota 3 900,00 zł będzie pochodziła z budżetu Teatru Polskiego we Wrocławiu, (b) kwota 1 600,00 zł będzie pochodziła z majątku Dyrektora Teatru jako osoby fizycznej (§ 2 ust. 3 umowy 651/16). Zgodnie z postanowieniami umowy 651/16 wysokość miesięcznego czynszu za najem miała być raz w roku rewaloryzowana o wskaźnik inflacji (przyrost cen i usług) ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Pierwsza waloryzacja mogła nastąpić po upływie roku trwania umowy najmu (§ 2 ust. 10 umowy 651/16).

Najemcy zobowiązali się poza kwotą czynszu najmu dla wynajmującego do ponoszenia opłat eksploatacyjnych najmowanego mieszkania, tj. opłaty na rzecz zarządcy, opłaty za energię elektryczną oraz opłaty za internet-telewizję.

Stosownie do § 2 ust. 11 umowy Teatr wpłacił wynajmującemu kaucję w wysokości 10 000,00 zł na zabezpieczenie płatności czynszu i ewentualnych szkód w przedmiotowym lokalu.

Wynajmujący oświadczył w § 2 ust. 11, że przyjmuje do wiadomości, że z lokalu, stanowiącego przedmiot niniejszej umowy będzie korzystał Dyrektor Teatru jako osoba fizyczna, działający również w charakterze Dyrektora Teatru Polskiego we Wrocławiu oraz że prawo do zamieszkania będzie przysługiwać również jego osobom najbliższym.

Umowa 651/16 została zawarta na czas określony począwszy od dnia 1 grudnia 2016 r. do dnia 31 sierpnia 2020 r. z możliwością przedłużenia na dalszy okres (§ 5 ust. 1 umowy).

---

[98] Tj. budynku przy ul. G. Zapolskiej 3, Świdnickiej 28, magazynku dekoracji teatralnych, garażu i mieszkania służbowego przy pl. Kościuszki 6, Sceny na Świebodzkim.

Z tytułu zawarcia ww. umowy najmu Teatr poniósł w okresie objętym kontrolą koszty w wysokości 60 700 zł, na które składały się: miesięczny czynsz najmu w kwocie 3 900 zł za okres grudzień 2016 r.–grudzień 2017 r. oraz kaucja w wysokości 10 000 zł na zabezpieczenie płatności czynszu i ewentualnych szkód w przedmiotowym lokalu. W powyższym zakresie stwierdzono nieprawidłowość opisaną w sekcji *Ustalone nieprawidłowości.*

(dowód: akta kontroli str.: 2581-2612)

Badaniami kontrolnymi objęto także wydatki poniesione przez Teatr z tytułu wypłaty honorarium obecnemu Dyrektorowi Teatru za działalność o charakterze twórczym (artystycznym), podejmowaną w okresie sprawowania przez niego funkcji dyrektora.

W związku z art. 31a ust. 1 ustawy o działalności kulturalnej, postanowieniami umowy określającej warunki organizacyjno-finansowe oraz programem działania Teatru Polskiego we Wrocławiu[99] oraz treścią pisma[100] Wicemarszałka Województwa Dolnośląskiego, kierowanego do Dyrektorów Instytucji Kultury Samorządu Województwa Dolnośląskiego, Dyrektor podejmował próby wykonywania dodatkowych czynności o charakterze twórczym w Teatrze. Kierowane w okresie marzec – kwiecień 2017 r. wnioski do Organizatora, w których Dyrektor lub Główna Księgowa Teatru zwracali się z prośbą o wyrażenie zgody na podjęcie przez Dyrektora dodatkowych czynności o charakterze twórczym (przygotowanie roli i występy w spektaklach, opieka reżyserska, scenografia i nadzór), nie uzyskiwały akceptacji Organizatora. Organizator wskazywał, że Dyrektor mógł podejmować dodatkowe czynności o charakterze twórczym za wynagrodzeniem, ale wyrażenie zgody na zawarcie stosownych umów o dzieło przez Organizatora było niemożliwe ze względów proceduralnych. Powodem powyższego był § 5 ust. 6 Statutu Teatru, zgodnie z którym w odniesieniu do przysługującego dyrektorowi dodatkowego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 31a ustawy o działalności kulturalnej, do dokonywania czynności prawnych uprawnieni są działający łącznie: zastępca dyrektora i główny księgowy. Mając na uwadze fakt, iż wówczas (a także do czasu zakończenia kontroli) stanowisko zastępcy dyrektora nie było obsadzone, Organizator nie widział możliwości, w której taka umowa z Dyrektorem mogłaby zostać skutecznie zawarta.
Po uzyskaniu ostatniej odpowiedzi[101] od Organizatora o ww. treści, Główna Księgowa Teatru na podstawie udzielonego jej przez Dyrektora pełnomocnictwa[102] podpisała pięć umów o dzieło[103] z Agencją Artystyczną reprezentującą obecnego Dyrektora Teatru (dalej: „Agencja"). Umowy zostały podpisane przez Główną Księgową w dniach, kiedy Dyrektor nie był obecny w pracy. Przedmiotem podpisanych z Agencją umów był udział obecnego Dyrektora Teatru w: [1] przygotowaniu roli *Cavaliere Rippafratta* i jej odgrywaniu w przedstawieniu *„Mirandolina"*, [2] przygotowaniu roli *Kordiana Starego* i jej odgrywaniu w sztuce *„Kordian, czyli panoptikum strachów polskich"*, [3] przygotowaniu projektu scenografii oraz nadzoru nad jej wykonaniem do przedstawienia *„Bar pod zdechłym psem"*, [4] zapewnieniu konsultacji reżyserskich w wykonaniu Reżysera przedstawienia *„Bar pod zdechłym psem"* oraz [5] zapewnieniu udziału Reżysera i przygotowaniu przez niego reżyserii scen aktorskich oraz scalenia części dramatycznej z częścią cyrkowo-akrobatyczno-choreograficzną przedstawienia *„Opowieść Wigilijna"*. Do każdej z umów dołączone było oświadczenie obecnego Dyrektora Teatru wskazujące, że Agencja działała w jego imieniu i na jego rzecz, na podstawie pełnomocnictwa udzielonego umową z dnia 10 lutego 2017 r. Agencja była uprawniona przez Dyrektora Teatru do negocjowania i zawierania w jego imieniu danej umowy. W związku z zawarciem ww. umów Agencja wystawiła w okresie objętym kontrolą 16 faktur na kwotę 186 960 zł. Faktury zostały przez Teatr zapłacone, a każdą wypłatę zatwierdzał obecny Dyrektor Teatru swoim podpisem.

Ponadto w związku z wystawianą w Teatrze sztuką *„Ryszard III"* obecny Dyrektor Teatru bez zgody Organizatora, nie posiadając umowy będącej podstawą do realizowania tych zadań, przygotowywał się i brał udział w próbach i spektaklach, wykonując obowiązki aktora. Agencja reprezentująca Dyrektora we wcześniejszych aktywnościach artystycznych, żądała zapłaty za udział Dyrektora w tych spektaklach oraz wcześniejsze przygotowanie, nie mając do tego tytułu prawnego (następnie Agencja przedstawiała Teatrowi korekty trzech faktur dotyczących przygotowania do roli i wykonywania roli w spektaklu *„Ryszard III"*, korygujące należność z tego

---

[99] Nr DS-K/322/16 z dnia 29 sierpnia 2016 r. podpisanej pomiędzy Organizatorem a Dyrektorem Teatru.
[100] Nr DS.-K 040/2/2013 z dnia 16 października 2013 r.
[101] Pismo Członka Zarządu Województwa Dolnośląskiego nr DS.-K.502.15.2017 z dnia 30 marca 2017 r., które wpłynęło do Teatru 18 kwietnia 2017 r.
[102] Pełnomocnictwo nr 9/2016 z dnia 9 listopada 2016 r.
[103] Umowy nr 230/17, 231/17 232/17 oraz 233/17 z dnia 5 maja 2017 roku oraz umowa nr 516/2017 z dnia 28 listopada 2017 r.

tytułu do wartości 0,00 zł, co skutkowało nieponiesieniem przez Teatr wydatków w tym zakresie).

Dyrektor składał kolejne wnioski do Organizatora w sprawie możliwości podjęcia aktywności w charakterze aktora w spektaklach: *„Ryszard III", „Mirandolina", „Kordian, czyli panoptikum strachów polskich", „Xięgi Schulza"* oraz dotyczące wykonywania obowiązków reżysera w spektaklu *„Francuska niespodzianka"*[104]. Wyżej wymienione wnioski pozostawały bez odpowiedzi. Z informacji uzyskanej od Sekretarza Województwa Dolnośląskiego[105] wynika, że Organizator wstrzymał się z zajęciem stanowiska w tym zakresie do czasu zapadnięcia prawomocnego wyroku w sprawie rozstrzygnięć nadzorczych Wojewody Dolnośląskiego na uchwały Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 kwietnia 2017 r. dotyczącej odwołania obecnego Dyrektora Teatru ze stanowiska.

(dowód: akta kontroli str. 12-26, 82-85, 2332, 2341-2422, 2444-2478, 2479-2512, 2533-2534, 2535-2537)

W okresie styczeń–czerwiec 2017 r. oraz październik–grudzień 2017 r. Dyrektor Teatru podejmował dodatkowe zatrudnienie, prowadząc zajęcia dla studentów Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Aktywność dydaktyczną Dyrektor podejmował w trakcie wykonywanych obowiązków, które przyjął od Organizatora w dniu powołania na zajmowane stanowisko. Prowadząc wykłady dla studentów, w trakcie 33 dni roboczych[106] Dyrektor przebywał w Gdańsku, jednocześnie będąc obowiązanym do wykonywania zadań dyrektora Teatru.

(dowód: akta kontroli str. 30-46, 2535-2542, 2546-2547)

W badanym okresie Teatr otrzymał ze środków Samorządu dwie dotacje zidentyfikowane przez Teatr jako dotacje celowe: w 2015 r. na realizację premiery *„Dziady część III"* Adama Mickiewicza oraz dalszą jej eksploatację w wysokości 100 tys. zł i w 2017 r. na realizację przedsięwzięcia *„Prezentacja spektaklu Wycinka w reżyserii Krystiana Lupy w Kanadzie"* w wysokości 70 tys. zł. Dotacje te, zgodnie z pismami UMWD o ich przyznaniu, zwiększały jednakże wysokość dotacji na wydatki bieżące Teatru[107]. Ponadto ze środków MKiDN Teatr otrzymał dwie dotacje celowe: w 2015 r. na sfinansowanie zadania *„Przygotowanie premiery III części Dziadów w reżyserii Michała Zadary"* w wysokości 100 tys. zł. oraz w 2017 r. na realizację premiery spektaklu *„Opowieść wigilijna"* wg. Charles'a Dickensa w wysokości 112,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 1833, 684-685, 722, 735, 755-756)

Badaniu poddano dotacje udzielone przez Samorząd. W obu przypadkach dotujący nie zawarł z dotowanym umowy o udzieleniu dotacji na sfinansowanie zadania. Jak poinformował Sekretarz Województwa, zgodnie z kryteriami przyznawania z budżetu województwa dolnośląskiego dotacji podmiotowej na dofinansowanie bieżącej działalności instytucji kultury, dotacje na wydatki bieżące są przekazywane i rozliczane na podstawie uchwały nr 1529/III/08 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 maja 2008 r. oraz uchwały nr 1803/IV/12 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 7 lutego 2012 r., a także uchwały nr 2978/IV/12 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 9 października 2012 r. Kryteria finansowania działalności instytucji kultury określone zostały w Porozumieniu nr 18/IK/2008 z dnia 29 maja 2008 r. zawartym pomiędzy Województwem Dolnośląskim a Samorządową Instytucją Kultury pn. Teatr Polski we Wrocławiu (dalej: „Porozumienie")[108]. Zgodnie z jego zapisami w trakcie roku budżetowego instytucja może złożyć wniosek o przyznanie dodatkowej dotacji wraz z kosztorysem wstępnym na realizację niezaplanowanych przedsięwzięć oraz zadań wynikających ze współpracy kulturalnej z zagranicą (§ 8 ust. 1 Porozumienia). Ponadto w zakresie rozliczenia dotacji, dotowany zobowiązuje się do przedłożenia dotującemu rozliczenia z wykorzystania dotacji, o której mowa w ust. 1, w terminie wskazanym w informacji o przyznaniu dotacji, nie później jednak niż w terminie 60 dni od zakończenia zadania. Rozliczenie dotacji winno zawierać kosztorys powykonawczy zadania, zestawienie faktur, rachunków opłaconych z dotacji, część merytoryczną zawierającą opis zadania i osiągnięte

---

[104] Pismami: L.dz. 1280/2017 oraz L.dz. 1284/2017 z dnia 20 grudnia 2017 r., L.dz. 38/2018 z dnia 12 stycznia 2018 r., L.dz. 1307/2018 z dnia 2 stycznia 2018 r. i L.dz. 369/2018 z dnia 16 marca 2018 r.

[105] Wyrażonej w piśmie nr DOK-KS.1710.4.2018 z dnia 10 maja 2018 r. podpisanym z upoważnienia Marszałka Województwa Dolnośląskiego.

[106] W 2017 r.: 11, 17, 23, 24, 26 stycznia, 21, 22, 28 lutego, 1, 7-8, 20-21 marca, 5, 11-12, 19 kwietnia, 9-10, 23, 29-30 maja, 20, 22 czerwca, 17 października, 7, 28-29 listopada, 11-13, 18-19 grudnia.

[107] Pismo nr DS.-K.3040.41.2015 r. z dnia 1 kwietnia 2015 r. oraz pismo nr DS.-K.3040.1.2017 z dnia 12 czerwca 2017 r.

[108] Zmienionym: aneksem nr 1 do porozumienia nr 18/IK/2008 z dnia 29 maja 2008 r. zawartym w dniu 18 czerwca 2010 r., aneksem nr 2 do porozumienia nr 18/IK/2008 z dnia 29 maja 2008 r. zawartym w dniu 10 lutego 2012 r., aneksem nr 3 do porozumienia nr 18/IK/2008 z dnia 29 maja 2008 r. zawartym w dniu 10 października 2012 r.

efekty oraz sposób wywiązania się z obowiązku informacyjno-promocyjnego wymienionego w informacji o przyznaniu dotacji (§ 8 ust. 8 Porozumienia). W informacjach: o zwiększeniu dotacji z dnia 1 kwietnia 2015r. z przeznaczeniem na realizację premiery *„Dziady część III"* Adama Mickiewicza oraz dalszą jej eksploatację oraz z dnia 12 czerwca 2017r. o zwiększeniu dotacji z przeznaczeniem na realizację przedsięwzięcia pod nazwą *„Prezentacja spektaklu Wycinka w reżyserii Krystiana Lupy w Kanadzie"* wskazano, że dotacja podlega rozliczeniu w terminie 30 dni po zakończeniu zadania oraz że rozliczenie powinno zawierać kosztorys powykonawczy zadania, zestawienie rachunków, faktur dotyczących wydatków poniesionych na zadanie, sprawozdanie merytoryczne z jego realizacji oraz sposób wywiązania się z obowiązku informacyjno-promocyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 1834-1845, 684-685, 722)

W przypadku dotacji na realizację premiery *„Dziady część III"* Adama Mickiewicza oraz dalszą jej eksploatację do wniosku z dnia 24 marca 2015 r. został dołączony kosztorys całościowy przedsięwzięcia, obejmujący m.in. kwotę wnioskowanej dotacji w podziale na koszty według rodzajów. Pismem z dnia 15 września 2015 r. Dyrektor Teatru zwrócił się do Departamentu Spraw Społecznych UMWD (wpływ do Departamentu 21 września 2015 r.) o zaakceptowanie skorygowanego kosztorysu całościowego przedsięwzięcia. Kosztorys został zaakceptowany poprzez adnotację Dyrektora Departamentu Spraw Społecznych UMWD. Rozliczenie dotacji Teatr przekazał do UMWD pismem z dnia 27 stycznia 2016 r.[109]. Zgodnie z warunkami określonymi w Porozumieniu oraz w informacji o przyznaniu dotacji Teatr przekazał, w ramach rozliczenia, zestawienie dokumentów dotyczących wydatków poniesionych na zadanie, sprawozdanie merytoryczne z jego realizacji oraz informację o sposobie wywiązania się z obowiązku informacyjno-promocyjnego. W ramach środków przyznanych z dotacji Teatr sfinansował ujęte w rozliczeniu wydatki poniesione na: wynagrodzenia (65,5 tys. zł), pochodne od wynagrodzeń (10 tys. zł), produkcję i zakup gotowych środków inscenizacji (4,7 tys. zł) oraz inne, w tym udział w próbach i przedstawieniach, tantiemy, druk afisza i wlepek (19,8 tys. zł). Dotacja została wykorzystana w pełnej wysokości. Rozliczenie dotacji zostało zatwierdzone przez dotującego pod względem formalno-rachunkowym oraz w zakresie zgodności ze wskazanymi celami w formie podpisanej adnotacji przez Zastępcę Dyrektora Departamentu Spraw Społecznych oraz Zastępcę Dyrektora Wydziału Kultury UMWD[110].

(dowód: akta kontroli str. 1846-1858)

W odniesieniu do dotacji przyznanej na realizację przedsięwzięcia pod nazwą *„Prezentacja spektaklu Wycinka w reżyserii Krystiana Lupy w Kanadzie"* do wniosku Teatru, doręczonego do UMWD w dniu 12 kwietnia 2017 r., został dołączony kosztorys całościowy przedsięwzięcia, obejmujący m.in. kwotę wnioskowanej dotacji w podziale na koszty według rodzajów. Rozliczenie dotacji, doręczone do UMWD w dniu 20 września 2017 r., zostało skorygowane pismem z dnia 9 listopada 2017 r.[111] z uwagi na ostateczne rozliczenie ze stroną kanadyjską. Teatr przekazał, w ramach rozliczenia, zestawienie dokumentów dotyczących wydatków poniesionych na zadanie oraz sprawozdanie merytoryczne z jego realizacji. W ramach środków przyznanych z dotacji Teatr sfinansował ujęte w rozliczeniu wydatki poniesione na: wynagrodzenia (27,1 tys. zł), honoraria (30,3 tys. zł), pochodne od wynagrodzeń (5 tys. zł), inne koszty osobowe – delegacje (3,5 tys. zł) oraz inne, w tym tantiemy (4,1 tys. zł). Dotacja została wykorzystana w pełnej wysokości. Rozliczenie dotacji zostało zatwierdzone przez dotującego pod względem formalno-rachunkowym oraz w zakresie zgodności ze wskazanymi celami w formie podpisanej adnotacji przez Dyrektora Departamentu Spraw Społecznych oraz Dyrektora Wydziału Kultury UMWD[112].

(dowód: akta kontroli str. 1859-1872)

W latach 2015-2017 Teatr otrzymał dwie dotacje na finansowanie bądź dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji. Po jednej ze środków Samorządu oraz MKiDN. Obie dotacje zostały przyznane Teatrowi w 2017 r. w równych kwotach – po 700 tys. zł i dotyczyły realizacji jednego zadania, tj. *„Modernizacja pokrycia dachowego budynku Teatru Polskiego we Wrocławiu wraz z robotami towarzyszącymi"*. Do badania wybrano dotację przyznaną przez Samorząd. Zadanie realizowano na podstawie Porozumienia Nr DS-K/277/2017 z dnia 10 października 2017 r., zawartego pomiędzy Województwem Dolnośląskim a Teatrem, którego przedmiotem było dofinansowanie ww. zadania inwestycyjnego (dalej: „Porozumienie

[109] Data wpływu do UMWD – 1 lutego 2016r.
[110] Co wynika z dokumentów przekazanych do kontroli przez dotującego.
[111] Data wpływu do UMWD – 14 listopada 2017 r.
[112] Co wynika z dokumentów przekazanych do kontroli przez dotującego.

z 2017 r."). Termin realizacji zadania wskazany w ww. Porozumieniu z 2017 r. ustalono od 28 lipca 2017 r. do 31 grudnia 2017 r., a zadanie to miało być realizowane zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym, stanowiącym załącznik nr 1 do ww. Porozumienia z 2017 r. W harmonogramie tym określono, że dotacja udzielona w kwocie 700 tys. zł zostanie wydatkowana na trzy wydatki inwestycyjne zadania inwestycyjnego w kwotach: [1] dokumentacja projektowa: 24 108,00 zł; [2] nadzór inwestycyjny, autorski, odbiory: 9 840,00 zł; [3] roboty budowlane: 666 052,00 zł. Do realizacji powyższych zadań wykonawców wyłoniono: w przypadku dokumentacji projektowej oraz nadzoru inwestycyjnego, autorskiego, odbioru – w oparciu o wewnętrzne regulacje Teatru[113], w trybie odpowiednio zapytania ofertowego oraz negocjacji z jednym wykonawcą, natomiast w odniesieniu do robót budowalnych – na podstawie przetargu nieograniczonego oraz negocjacji z wolnej ręki, przy zastosowaniu przepisów pzp. Sprawozdanie końcowe z wykonania zadania, obejmujące sprawozdanie merytoryczne, finansowe, zestawienie faktur i rachunków oraz oświadczenia wskazane w § 6 ust. 6 Porozumienia z 2017 r., przedłożono dotującemu dnia 31 stycznia 2018 r. Dotacja została wykorzystana w pełnej wysokości. Rozliczenie dotacji zostało zatwierdzone w dniu 28 lutego 2018 r. przez dotującego pod względem formalno-rachunkowym oraz w zakresie osiągnięcia celów projektu w formie podpisanej adnotacji przez Dyrektora Departamentu Spraw Społecznych oraz Dyrektora Wydziału Kultury UMWD.

(dowód: akta kontroli str. 1873-2193, 2322-2329)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dyrektor Teatru zawarł w imieniu Teatru umowę najmu nr 651/16 lokalu mieszkalnego położonego we Wrocławiu z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi[114] (dalej: „ustawa o wynagradzaniu") oraz rozporządzenia z dnia 21 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowego wykazu świadczeń dodatkowych, które mogą być przyznane osobom kierującym niektórymi podmiotami prawnymi, oraz trybu ich przyznawania[115] (dalej: „rozporządzenie w sprawie świadczeń dodatkowych").

Do Dyrektora Teatru, jako kierownika samorządowej jednostki organizacyjnej posiadającej osobowość prawną, mają zastosowanie przepisy ustawy o wynagradzaniu (art. 2 pkt 1 w zw. z art. 1 pkt 3 ustawy). Na podstawie art. 5 ust. 2 tej ustawy Dyrektorowi Teatru mogły być przyznane świadczenia dodatkowe, o których mowa w art. 11 ust. 1 ustawy, tj. świadczenia z tytułu zatrudnienia, w tym: bytowe, socjalne, komunikacyjne, oraz ubezpieczenia majątkowe i osobowe - inne bądź wyższe niż ustalone w regulaminach wynagradzania, zakładowych i ponadzakładowych układach zbiorowych pracy oraz w odrębnych przepisach. Natomiast stosownie do § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie świadczeń dodatkowych Dyrektorowi Teatru mogły być przyznane świadczenie dodatkowe z tytułu zatrudnienia w postaci zwrotu częściowych kosztów użytkowania udostępnionego lokalu mieszkalnego, w tym mieszkania służbowego. Organem uprawnionym do przyznania ww. świadczeń był wyłącznie Marszałek Województwa Dolnośląskiego na podstawie § 3 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie świadczeń dodatkowych w związku z art. 6 ust. 1 ustawy o wynagradzaniu.

Dyrektor wyjaśnił, że w przedmiotowej sprawie zwracał się do jednego z członków Zarządu Województwa Dolnośląskiego pismem z dnia 8 lutego 2017 r. W odpowiedzi na to zapytanie otrzymał odpowiedź z dnia 10 marca 2017 r., w której wskazane zostało, że decyzja w przedmiocie zawarcia umowy najmu lokalu pozostawiona jest w gestii Dyrektora Teatru Polskiego we Wrocławiu z zachowaniem przepisów ustawowych. Dyrektor dodał, że podstawę zawarcia umowy najmu, również w imieniu Teatru Polskiego we Wrocławiu, wyznaczał art. 11 ust. 1 ustawy o wynagradzaniu w zw. z § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie świadczeń dodatkowych oraz § 5 ust. 4 Statutu Teatru. Ponadto miał na względzie również zgodę Organizatora wyrażoną w piśmie z dnia 10 marca 2017 r. Dodatkowo zaznaczył, że, działając jako Dyrektor Teatru Polskiego we Wrocławiu, zawarł umowę najmu lokalu, z uwzględnieniem zwrotu częściowych kosztów użytkowania lokalu mieszkalnego, w granicach o których mowa

---

[113] Nadzór inwestycyjny, autorski, odbiory – w oparciu o Zarządzenie nr 59/2017 Dyrektora Teatru Polskiego we Wrocławiu z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie wprowadzenia w życie Regulaminu udzielania zamówień w Teatrze Polskim we Wrocławiu; Dokumentacja projektowa – w oparciu o Zarządzenie nr 49/2014 Dyrektora Teatru Polskiego we Wrocławiu z dnia 18 grudnia 2014 r. w sprawie procedur udzielenia zamówień publicznych w Teatrze Polskim we Wrocławiu.

[114] Dz. U. z 2017, poz. 1222, ze zm.

[115] Dz. U. z 2003 r., Nr 14, poz. 139, ze zm. Rozporządzenie zostało wydane na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy.

w art. 11 ust. 2 ustawy o wynagradzaniu. W jego ocenie uzasadnieniem faktycznym decyzji o wynajęciu mieszkania był brak posiadania przez niego lokalu mieszkalnego we Wrocławiu.

(dowód: akta kontroli str. 2622-2627)

W ocenie NIK zgoda członka Zarządu Województwa Dolnośląskiego na zawarcie przedmiotowej umowy najmu jest z prawnego punktu widzenia nieistotna. Członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego w piśmie z dnia 10 marca 2017 r. wskazał, że wyrażenie zgody przez organizatora na wynajęcie przez Teatr mieszkania jest bezpodstawne. Jednocześnie wskazał przepisy prawa określające szczegółowy katalog świadczeń dodatkowych, jakie mogą być Dyrektorowi przyznane, tj. ustawę o wynagradzaniu oraz rozporządzenie w sprawie świadczeń dodatkowych. Ten ostatni akt normatywny reguluje tryb przyznania takiego świadczenia. Należy też zaznaczyć, iż Dyrektor wystąpił o zgodę pismem z dnia 8 lutego 2017 r., a umowę najmu zawarł wcześniej, tj. 26 listopada 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 2581-2586, 2622-2627)

Dyrektor w wyjaśnieniach potwierdził, że umowa 651/16 została zawarta z uwagi na potrzebę zapewnienia mu warunków bytowych we Wrocławiu. Z tego też względu wynikający z umowy obowiązek ponoszenia przez Teatr świadczeń pieniężnych z tytułu częściowej zapłaty czynszu najmu stanowi dodatkowe świadczenie bytowe na rzecz Dyrektora, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy o wynagradzaniu. Jedynym właściwym organem do przyznania takiego świadczenia był Marszałek Województwa Dolnośląskiego. Z tego względu przedmiotowa umowa najmu jest bezwzględnie nieważna w zakresie w jakim jedną z jej stron jest Teatr. W istocie – w wyniku jej zawarcia – nastąpiło przyznanie przez organ nieuprawniony, tj. Teatr Polski we Wrocławiu, świadczenia dodatkowego na rzecz Dyrektora. W ten sposób przy zawieraniu umowy doszło do naruszenia § 3 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie świadczeń dodatkowych w związku z art. 6 ust. 1 ustawy o wynagradzaniu.

W okresie objętym kontrolą z tytułu zawarcia ww. umowy najmu Teatr dokonał z naruszeniem prawa wydatków w łącznej wysokości 60 700 zł.

(dowód: akta kontroli str. 2587-2612)

2. Teatr, reprezentowany przez Główną Księgową na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez Dyrektora, zawarł pięć umów o dzieło z Agencją reprezentującą Dyrektora na dokonywanie dodatkowych czynności o charakterze twórczym za wynagrodzeniem. Taki sposób reprezentacji Teatru przy zawieraniu tego typu umów oraz tryb ich zawarcia były niezgodne z § 5 ust. 6 Statutu Teatru, zgodnie z którym w odniesieniu do przysługującego dyrektorowi dodatkowego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 31a ustawy o działalności kulturalnej, do dokonywania czynności prawnych uprawnieni są działający łącznie: zastępca dyrektora i główny księgowy po uprzednim wyrażeniu zgody przez Województwo. W wyniku wykonania ww. umów, Agencji jako pełnomocnikowi Dyrektora Teatru wypłacono łącznie 186 960 zł brutto.

Dyrektor Teatru wyjaśnił, że podpisanie ww. umów zostało poprzedzone odpowiednimi wnioskami do Członka Zarządu Województwa o wyrażenie zgody na podjęcie przez niego dodatkowych czynności o charakterze twórczym. Uzyskana odpowiedź wskazywała na taką możliwość, z zastrzeżeniem dotyczącym konieczności prawidłowego zawarcia umowy pod względem reprezentacji Teatru (zgodnie z wyżej wskazanymi zapisami Statutu Teatru). Ze względu na fakt, iż stanowisko zastępcy dyrektora Teatru nie było wówczas obsadzone Dyrektor, jak wskazał, podjął decyzję o podpisaniu tych umów przez Główną Księgową.

Główna Księgowa Teatru wyjaśniła, że przyczyną podpisania przez nią umów był: brak zgody Organizatora, który jednocześnie nie zakazywał możliwości wykonywania dodatkowych prac przez Dyrektora Teatru, nieobsadzenie stanowiska zastępcy dyrektora Teatru, podjęcie przez Zarząd Województwa w dniu 26 kwietnia 2017 r. uchwały w sprawie odwołania Dyrektora Teatru, wykreślenie Dyrektora z Rejestru Instytucji Kultury, konieczność odbudowania repertuaru oraz niestabilna sytuacja kadrowa Teatru związana z przedstawianiem Dyrektorowi zwolnień lekarskich przez aktorów.

Wyjaśnienia w tym zakresie nie zasługują na uwzględnienie, gdyż właściwy sposób reprezentacji Teatru oraz tryb postępowania w przedmiotowym zakresie został precyzyjnie wskazany w Statucie.

(dowód: akta kontroli str. 82-85, 2332, 2339-2406, 2440-2469, 2513-2532)

3. Zawarcie przez Główną Księgową w imieniu Dyrektora Teatru pięciu umów o dzieło z przekroczeniem zawartego w pełnomocnictwie upoważnienia. Dyrektor Teatru upoważnił

Główną Księgową do składania oświadczeń woli w jego imieniu, w sprawach związanych z funkcjonowaniem Teatru Polskiego, za wyjątkiem spraw wynikających z nawiązania lub rozwiązania stosunku pracy oraz zawierania i rozwiązywania umów z twórcami, podczas jego nieobecności spowodowanej urlopem, zwolnieniem lekarskim, wyjazdem służbowym itp. Główna Księgowa, działając na podstawie tego pełnomocnictwa, pod nieobecność Dyrektora Teatru podpisała pięć umów o dzieło z Agencją, która reprezentowała na podstawie pełnomocnictwa twórcę – Dyrektora Teatru. W wyniku zawartych umów przez Główną Księgową Teatr dokonał wydatków na łączną kwotę 186 960 zł brutto.

Dyrektor Teatru wyjaśnił, że podjął decyzję o podpisaniu tych umów przez Główną Księgową, kierując się możliwością upoważnienia pracownika do podpisania umowy w imieniu Dyrektora.

Główna Księgowa Teatru wyjaśniła, że w okresie, w którym podpisywała umowy z Agencją, w Teatrze nie było obsadzone stanowisko zastępcy dyrektora, na które to osobę powołuje Zarząd Województwa na wniosek Dyrektora Instytucji. W wyjaśnieniach wskazała, że była jedyną osobą, która mogła podpisać takie umowy, co akceptowane było przez Dyrektora Teatru.

Wyjaśnienia w tym zakresie nie zasługują na uwzględnienie, pełnomocnictwo wyraźnie wskazywało jego zakres i precyzyjnie określało czynności, do dokonywania których pełnomocnik nie był upoważniony.

(dowód: akta kontroli str. 2332, 2339-2406, 2440-2443, 2513-2532)

4. Dyrektor Teatru nie dochowywał należytej staranności przy wykonywaniu powierzonych mu zadań w zakresie realizacji obowiązków dyrektora Teatru. W zawieranych przez Teatr z Agencją umowach o dzieło, reprezentowany przez Agencję wykonawca (aktor, reżyser) zobowiązywał się do uczestnictwa w próbach organizowanych przez Teatr, które odbywały się w godzinach pracy, tj. od 10:00 do 14:00 oraz w godzinach od 18:00 do 22:00, a także w porach późniejszych. Wynagrodzenie Dyrektora Teatru uzyskiwane na podstawie umowy w sprawie określenia warunków organizacyjno-finansowych oraz programu działania Teatru Polskiego we Wrocławiu podpisanej pomiędzy Organizatorem a Dyrektorem Teatru oraz powołania na to stanowisko winno stanowić ekwiwalent pieniężny za należycie wykonywaną pracę i sumienne pełnienie obowiązków określonych w ww. dokumentach. W związku z tym Dyrektor nie powinien podejmować innych czynności o charakterze twórczym, realizowanych w czasie świadczenia pracy jako dyrektor Teatru (w tym czasie m.in. brał udział w próbach do przedstawień jako aktor i reżyser).

Dyrektor Teatru wyjaśnił, że obowiązki kierownika jednostki były wykonywane przez niego nadzwyczaj sumiennie. W jego ocenie Dyrektor ma nienormowany czas pracy i fakt ten pozwalał wypełniać obowiązki poza godzinami administracyjnymi pracy Teatru (tj. od godz. 8:00 do godz. 16:00). Dyrektor zaznaczył, że próby były tak zorganizowane, aby miał czas na płynne zorganizowanie pracy w Teatrze wszystkich działów. Dyrektor dodał, że przy odpowiedniej organizacji pracy artystycznej i organizacyjnej w Teatrze można funkcje dyrektora i twórcy pogodzić. Świadczą o tym przykłady z wieloletniej historii Teatru. W jego ocenie dyrektor realizujący samodzielnie prace artystyczne w teatrze nadaje ton artystyczny instytucji kultury, którą kieruje.

Wyjaśnienia Dyrektora Teatru stoją w sprzeczności z postanowieniami umów zawartych między Agencją a Teatrem na przygotowanie ról i uczestnictwo w spektaklach, a także na sprawowanie opieki reżyserskiej i reżyserowanie spektaklami (w których wskazano na konieczność uczestnictwa w niezbędnych próbach). Próby w Teatrze odbywały się m.in. w godz. od 10:00 do 14:00, a więc w czasie kiedy Dyrektor Teatru powinien wykonywać obowiązki kierownika jednostki, której działalność finansowana jest ze środków publicznych.

Ponadto w trakcie wykonywania obowiązków kierownika jednostki w Teatrze, Dyrektor w 2017 r. regularnie (od dwóch do pięciu dni w miesiącu, z wyłączeniem przerwy wakacyjnej) prowadził zajęcia dydaktyczne ze studentami na Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Podjęta aktywność miała charakter prywatny i zarobkowy. Wykonywana była w czasie, który Dyrektor był zobowiązany poświęcać na pracę w Teatrze. Wykonywanie tych zadań, które wymagały obecności Dyrektora poza miejscem funkcjonowania Teatru, powodowało pozostawienie kierowanej przez siebie Instytucji bez należytego nadzoru.

Dyrektor Teatru wyjaśnił, że obowiązywał go zadaniowy czas pracy i nie miał wskazanego miejsca wykonywania pracy, przez co w jego sytuacji nie występowały przypadki przebywania poza miejscem pracy oraz miejscem wyznaczonym do wykonywania poszczególnych czynności przez pracownika. Dodał, iż swoją pracę świadczył bez ograniczeń czasowych jak

i miejscowych, stale reprezentując Teatr. Dyrektor wskazał, że podczas pobytów w Gdańsku wykonywał również obowiązki służbowe związane z pełnioną funkcją Dyrektora Teatru.

Główny specjalista ds. osobowych i socjalnych Teatru wyjaśniła, że Dyrektor posiadał zgodę[116] Organizatora na kontynuowanie pracy na Akademii Muzycznej na ww. stanowisku, w trakcie wyjazdów załatwiał sprawy dotyczące funkcjonowania Teatru, a pracami Teatru kierował zdalnie (telefonicznie i mailowo). Dodatkowo Dyrektor wyjaśnił, że wyjazdy dydaktyczne do Gdańska anonsowane były w jego aplikacji konkursowej jako warunek przyjęcia funkcji Dyrektora Teatru Polskiego we Wrocławiu.

NIK nie uwzględnia tych wyjaśnień. Dyrektor nie posiadał zgody Organizatora na kontynuację pracy starszego wykładowcy, a pismo Organizatora, na które powołał się w wyjaśnieniach, dotyczyło: interpretacji postanowień umowy podpisanej pomiędzy Dyrektorem i Organizatorem w zakresie wykonywania dodatkowych czynności o charakterze twórczym, a także definiowało użyte w umowie sformułowanie dotyczące zakazu działalności konkurencyjnej. Ponadto wykonywanie obowiązków kierownika jednostki przy okazji prywatnych wizyt o charakterze zarobkowym poza miejscem pracy nie stanowi prawidłowego i rzetelnego wywiązywania się z obowiązków, jakie Dyrektor przyjął na siebie w związku z podpisaną z Organizatorem umową i powołaniem go na stanowisko Dyrektora Teatru.

Biorąc pod uwagę fakt, że Dyrektor nie miał zastępcy, Teatr w tym czasie nie był należycie administrowany i reprezentowany.

(dowód: akta kontroli str. 30-46, 2341-2406, 2513-2528, 2535-2542, 2546-2547, 2613)

5. Niegospodarnie określano wynagrodzenia Dyrektora Teatru za dodatkową działalność artystyczną. Z tytułu wykonywania czynności aktora w dwóch sztukach w 2017 r. Teatr wypłacił Agencji, która była pełnomocnikiem Dyrektora, wynagrodzenie w wysokości 22,1 tys. zł (w sumie 44,2 tys. zł) za przygotowanie dwóch ról, 58,1 tys. zł (2,7 tys. zł za udział w spektaklu) za udział w 21 spektaklach oraz 8,3 tys. zł (1,3 tys. zł za udział w próbie) za udział w sześciu próbach wznowieniowych. W tym czasie Teatr zatrudniał 42 aktorów. Średnie miesięczne wynagrodzenie uzyskiwane przez aktorów zatrudnionych w Teatrze na podstawie umowy o pracę w 2017 r. wynosiło 2 856,6 zł. Dodatkowo zgodnie z § 17 ust. 1 i 2 Regulaminu Wynagradzania Pracowników Teatru Polskiego we Wrocławiu[117] (dalej: „Regulamin Wynagradzania"), aktorzy otrzymywali średnio 467,3 zł wynagrodzenia dodatkowego za udział w określonej roli w przedstawieniu.

Główna Księgowa wskazała, że w Teatrze nie obowiązywał żaden dokument zawierający obowiązek stosowania określonych stawek w umowach zawieranych z twórcami i aktorami doangażowanymi.

Dyrektor Teatru wyjaśnił, że żaden akt ani powszechnie obowiązujący, ani wewnętrzny w żadnym funkcjonującym w Polsce teatrze nie reguluje wynagrodzenia twórców, tj. aktorów, reżyserów i scenarzystów. Jedynym obwarowaniem jest brak przekroczenia stawki 30 000 euro, wynikającej z pzp, przewidującej konieczność przeprowadzenia przetargu w takim przypadku. Stawki twórców są negocjowane indywidualnie i uzależnione są od dorobku artystycznego twórcy, jego rozpoznawalności, doświadczenia etc. Dyrektor dodał, że aktor zaangażowany w teatrze na umowę o pracę nie otrzymuje dodatkowego wynagrodzenia za przygotowanie roli do spektaklu i leży to w jego obowiązku w związku ze stosunkiem pracy w Teatrze. Takie wynagrodzenie może być wypłacone w przypadku np. nagłego zastępstwa.

Zgodnie z treścią Regulaminu Wynagradzania, osoba zatrudniona na stanowisku aktora, otrzymywała dodatkowe wynagrodzenie w wysokości min. 0,4 tys. zł za udział w roli głównej w przedstawieniu, 0,3 tys. zł za rolę pierwszoplanową, 0,25 tys. zł za rolę drugoplanową oraz 0,2 tys. zł za rolę epizodyczną. Ponieważ Dyrektor Teatru nie był pracownikiem artystycznym Teatru, takie stawki go nie dotyczyły.

W ocenie NIK Dyrektor Teatru dowolnie określał wysokość stawek w umowach zawieranych z Agencją, w których wymieniany był jako wykonawca działalności artystycznej. Główna Księgowa wyjaśniła, że stawki wynagrodzeń w umowach zawieranych z Agencją ustalane i negocjowane były bezpośrednio z przedstawicielem Agencji przez Dyrektora i nie sporządzała żadnych dodatkowych dokumentów w tej sprawie.

W ocenie NIK taka praktyka wskazuje na nieumiejętne wykorzystywanie potencjału kadrowego Teatru. Posiadając bowiem 42-osobowy zespół aktorów, Dyrektor Teatru bez uzasadnienia,

---

[116] Wyrażoną pismem Organizatora nr DS.-K 502.2.2016 z dnia 27 września 2016 r.

[117] Wprowadzonego Zarządzeniem nr 48/2013 w dniu 14 października 2013 r., ze zm.

a także bez formalnych zgód Organizatora, wykonywał role aktorskie w spektaklach, w sytuacji gdy wypłacał comiesięczne wynagrodzenie aktorom zatrudnionym na podstawie stosunku pracy. W przypadku wykonywania przez Dyrektora innej działalności o charakterze artystycznym (reżysera, scenografa) wybór własnej kandydatury także nie był poprzedzany udokumentowanym procesem wyboru najlepszego wykonawcy. Dyrektor Teatru w swoim działaniu nie podejmował prób zrealizowania mniej kosztownego, a jednocześnie porównywalnego co do efektu sposobu zapewnienia obsady w spektaklach, np. poprzez wskazanie do nich aktorów zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Sformułowane w ufp zasady dokonywania wydatków ze środków publicznych mają – w wyniku ich stosowania – zapewnić racjonalizację kosztów, oznaczającą wydajność i skuteczność wydatkowania środków publicznych w związku z realizacją zamierzonego zadania. Racjonalizacja kosztów oznacza wydajność i skuteczność wydatkowania środków publicznych związaną z realizacją danego zadania. Instytucja kultury, jak każda inna jednostka, która wydatkuje środki publiczne, powinna dążyć do uzyskania jak najlepszej relacji pomiędzy nakładami a uzyskanymi efektami. Cele i zadania należy zrealizować przy zaangażowaniu możliwie najniższej kwoty ze środków publicznych, pozwalającej na osiągnięcie danego celu. Właśnie dlatego Teatr powinien analizować wydatki i ustalić, czy przy zastosowaniu takich samych środków można osiągnąć lepszy wynik. Wydatek można uznać za racjonalny, jeśli m.in. odzwierciedla optymalny, pod względem ekonomicznym i technicznym, sposób wykonania zadania lub osiągnięcie celu.

(dowód: akta kontroli str. 2339-2406, 2423-2439, 2513-2532, 2543-2545)

6. Dopuszczenie przez Teatr do wykonywania dodatkowych czynności jako aktor (*„Mirandolina", „Kordian, czyli panoptikum strachów polskich", „Ryszard III"*), scenograf (*„Bar pod zdechłym psem"*) i reżyser (*„Bar pod zdechłym psem", „Opowieść Wigilijna"*) przez Dyrektora było działaniem nierzetelnym z uwagi na fakt, iż w każdym z wymienionych wyżej przypadków nie została uprzednio zawarta na piśmie stosowna umowa[118]. W konsekwencji nie zgłoszono Dyrektora do ubezpieczenia społecznego w związku wykonywaniem przez niego ww. czynności. Dyrektor Teatru wyjaśnił, że przyczyną opóźnień w procesie podpisywania umów, na podstawie których mógłby w charakterze twórcy wykonywać obowiązki aktora, scenografa i reżysera, była przedłużająca się korespondencja z Organizatorem w sprawie możliwości podjęcia pracy dodatkowej przez Dyrektora Teatru, długotrwała analiza treści umów przez prawników Teatru, uchwała Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 kwietnia 2017 r. w przedmiocie odwołania Dyrektora Teatru z jego funkcji (wstrzymana przez Wojewodę Dolnośląskiego) oraz wykreślenia jego danych z Rejestru Instytucji Kultury, a także - zważywszy na charakter pracy Teatru, w tym konieczność realizacji nowych premier – działania zmierzające do wystawienia spektakli były inicjowane jeszcze przed formalnym podpisaniem umów.

Wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. Przedstawiona argumentacja nie może tłumaczyć zaniechań w zakresie zawierania umów na piśmie. W konsekwencji Teatr został pozbawiony możliwości weryfikacji należytego wykonania obowiązków artysty.

(dowód: akta kontroli str. 2341-2418, 2440-2443, 2513-2528)

7. W Teatrze nieterminowo regulowano zobowiązania, co było to sprzeczne z art. 44 ust. 3 pkt 3 ufp, który przewiduje, że wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokościach i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Teatr nieterminowo regulował zobowiązania za dostawę energii elektrycznej. Spośród 323 skontrolowanych faktur za lata 2015-2017, 231 zostało opłaconych po terminie płatności, a jego przekroczenie wynosiło od 1 dnia do 83 dni.

W badanym okresie niektórzy kontrahenci wystawiali na rzecz Teatru noty obciążeniowe/noty odsetkowe obejmujące odsetki naliczane od pojedynczych faktur w wysokości od 0,01 zł do 163,18 zł. Łącznie wysokość naliczonych i zapłaconych przez Teatr odsetek na rzecz ww. kontrahentów w latach 2015-2017 wyniosła 4 995,10 zł (w 2015 r. – 2 001,44 zł, w 2016 r. – 2 284,56 zł, w 2017 r. – 709,1 zł).

W latach 2015-2017 Teatr nieterminowo opłacał także należności za świadczenie usług sprzątania użytkowanych obiektów. Spośród 60 przedstawionych za badany okres faktur

---

[118] Czynności o charakterze twórczym w spektaklach *„Mirandolina", „Kordian, czyli panoptikum strachów polskich"* i *„Bar pod zdechłym psem"* Dyrektor Teatru wykonywał w okresie styczeń – grudzień 2017 r., a umowy regulujące te aktywności podpisano w dniu 5 maja 2017 r. Czynności o charakterze twórczym przy spektaklu *„Opowieść wigilijna"* Dyrektor Teatru wykonywał od 9 listopada do 5 grudnia 2017 r., a umowa regulująca tę aktywność podpisana została 28 listopada 2017 r. W przypadku roli w spektaklu *„Ryszard III"* – umowy nie podpisano do dnia zakończenia czynności kontrolnych, a próby do spektaklu rozpoczęły się w sierpniu 2017 r.

39 zostało opłaconych nieterminowo, a przekroczenie terminu płatności sięgało od 1 dnia do 123 dni. W tym przypadku kontrahent nie naliczał odsetek z tytułu nieterminowego regulowania zobowiązań.

Dyrektor Teatru wyjaśnił, iż przyczyną niedotrzymywania terminów było spiętrzenie wydatków i brak dotacji na działalność Teatru w dostatecznej wysokości.

(dowód: akta kontroli str. 1291, 1301-1302, 1460-1462, 1594-1611, 1744-1830)

Także Faktura nr 33/2017 z dnia 4 lipca 2017 r. na kwotę 24 108,00 zł, wystawiona przez wykonawcę w związku z przygotowaniem dokumentacji modernizacji pokrycia dachu budynku Teatru na podstawie umowy o dzieło nr 290/2017 z dnia 2 czerwca 2017 r., zapłacona została 55 dni po wyznaczonym umową terminie. Zgodnie z zapisami umowy zapłata wynagrodzenia nastąpić powinna w terminie 14 dni od daty doręczenia prawidłowo wystawionej faktury. Ww. faktura wpłynęła do Teatru w dniu 5 lipca 2017 r., a zapłaty dokonano 12 września 2017 r.

Ponadto w przypadku faktury 35/2017 z dnia 17 listopada 2017 r. na kwotę 433 526,86 zł, wystawionej przez wykonawcę w związku z wykonywaniem robót budowlanych wymiany poszycia dachowego na podstawie umowy 447/2017 z dnia 8 września 2017 r., zapłaty dokonano w dwóch częściach, tj. 198 928,91 zł oraz 234 597,95 zł, przy czym płatności drugiej części dokonano 3 dni po wyznaczonym umową terminie. Zgodnie z jej postanowieniami zapłaty należało dokonać przelewem w terminie 21 dni od daty otrzymania prawidłowo wystawionej faktury. Ww. faktura wpłynęła do Teatru 4 grudnia 2017 r., a zapłaty dokonano w kwocie 198 928,91 zł w dniu 14 grudnia 2017 r. oraz 234 597,95 zł w dniu 28 grudnia 2017 r. Dyrektor Teatru wyjaśnił, że w pierwszym przypadku przyczyną zapłaty po terminie było spiętrzenie wydatków i brak dotacji na działalność teatru w dostatecznej wysokości, natomiast w drugim – przedłużający się czas na otrzymanie pieniędzy z Ministerstwa oraz Samorządu. W obu przypadkach kontrahenci nie naliczali odsetek.

(dowód: akta kontroli str. 1287, 1297, 2019-2026, 2109-2119, 2167-2169, 2179-2180)

8. W latach 2015-2017 Teatr zlecał firmie sprzątającej dodatkowe usługi sprzątania obiektów, według doraźnych zleceń, wykraczających poza zakres zawartych w tym przedmiocie umów[119]. Łączna wartość dodatkowych prac opiewała na 9 078,95 zł netto (10 897,55 zł brutto). Opis tych faktur wskazywał ponadto, iż wydatek poniesiony został na podstawie obowiązującej we właściwym czasie umowy z kontrahentem. Świadczy to dodatkowo o nierzetelności tych dowodów księgowych, które – zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 29 września o rachunkowości[120] - powinny odzwierciedlać stan rzeczywisty.

Dyrektor wyjaśnił, iż w badanym okresie dodatkowe faktury, wystawiane przez firmę sprzątającą, dotyczyły różnych niezbędnych dla działalności Teatru usług sprzątania obiektów, tj. sprzątania mieszkań wynajmowanych przez Teatr dla realizatorów poszczególnych premier przy rotacjach osobowych oraz sprzątania w obiektach Teatru, również prace porządkowe przy realizacji premier, zmianach dekoracji i dodatkowe zatrudnienie osób sprzątających (pranie tapicerek, czyszczenie elementów scenografii, rekwizytów, itp.). Wskazał także, iż czynności te były traktowane przez Teatr (oraz przez wykonawcę) jako zamówienia uzupełniające do zamówienia podstawowego, którego wykonanie następuje na podstawie umowy podstawowej. Stąd powołanie się na umowę podstawową przy opisach zawartych na fakturach. Wyjaśnił także, że niewątpliwe brak pisemnych aneksów jest niedopatrzeniem, jednak merytoryczny zakres dodatkowych czynności był każdorazowo przedmiotem ustnych porozumień między upoważnionymi przedstawicielami Teatru i wykonawcy.

NIK nie uwzględnia tych wyjaśnień. W opisach przedmiotu zamówienia, stanowiących załączniki do obowiązujących w badanym okresie umów, wskazano: w pkt I.6. Rodzaje powierzchni (poziome i pionowe), a wśród nich sceny: 1 200 m^2 - deski/tkanina BT – materiał lniany impregnowany przykrywający podłogi sceny; w pkt II Wykaz pomieszczeń, tj. Teatr Polski – foyer, widownia wraz ze sceną, pomieszczenia administracyjne, pokoje gościnne (wyłącza się stolarnię, malarnię, strych i piwnice), Teatr Kameralny – foyer, widownia wraz ze sceną, pomieszczenia administracyjne, pokoje gościnne, zaplecze techniczne (wyłącza się strych i piwnicę), Teatr Scena na Świebodzkim – foyer, widownia wraz ze sceną, pomieszczenia administracyjno-techniczne (wyłącza się strychy i piwnice). Ponadto w opisie przedmiotu zamówienia wskazano, iż zakres usług obejmuje następujące czynności: *„Zleceniobiorca*

---

[119] Umowa nr 625/2014 z dnia 11 lipca 2014r. wraz z aneksami: aneks nr 1 do umowy nr 625/2014 z dnia 1 stycznia 2016 r., aneks nr 2 do umowy nr 625/2014 z dnia 1 stycznia 2017r., aneks nr 2 do umowy nr 625/2014 z dnia 31 sierpnia 2017 r., aneks nr 3 do umowy nr 625/2014 z dnia 29 września 2017r. oraz umowa nr 469/2017 z dnia 4 października 2017 r.

[120] Dz. U. z 2018 r., poz. 395, ze zm.

zobowiązany jest do utrzymywania w należytym stanie sanitarno-porządkowym powierzchni poziomych i pionowych z uwzględnieniem, iż w pokojach biurowych, foyer, widowni występują wykładziny i gumolit, na korytarzach, holach i klatkach występują wykładziny, lastriko, płytki ceramiczne. W toaletach występują: terkota lub lastriko". Katalog usług świadczonych przez Zleceniobiorcę został wskazany w pkt II.2 i miał on charakter otwarty (poprzez zamieszczenie zwrotu „*w szczególności*"). W ocenie NIK zlecanie dodatkowych czynności przez Teatr, za które firma sprzątająca wystawiała dodatkowe faktury, było w tym zakresie działaniem nieprawidłowym. Stały dyżur, do którego zapewnienia zobowiązał się zleceniobiorca w godzinach od 10:00 do 14:00 oraz podczas spektakli i między spektaklami (zgodnie z planem repertuarowym obiektów), winien obejmować wszystkie czynności mające na celu wywiązanie się z głównego zobowiązania zleceniobiorcy, jakim było, zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia, utrzymywanie w należytym stanie sanitarno-porządkowym powierzchni poziomych i pionowych, we wszystkich pomieszczeniach wskazanych w opisie przedmiotu zamówienia. Opis ten nie precyzował bowiem, na czym stały dyżur miałby polegać. Dodatkowe zlecenia na sprzątanie mieszkań służbowych wykraczały natomiast poza zakres wskazany umową – nie obejmowały one powierzchni wskazanych w wykazie pomieszczeń. W ocenie NIK środki finansowe wynikające z przedmiotowych faktur za dodatkowe zlecenia w kwocie 10 897,55 zł brutto Teatr wydatkował niezgodnie z postanowieniami art. 44 ust. 3 pkt 3 ufp, według którego wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości wynikającej z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

(dowód: akta kontroli str. 1289-1291, 1300-1301, 1303, 1324-1325, 1460-1462, 1467-1468, 1471-1472, 1477-1478, 1483-1484, 1489-1490, 1493-1496, 1499-1502, 1507-1508, 1511-1512, 1517-1518, 1521-1522, 1525-1526, 1531-1537, 1542-1543, 1548-1549, 1552-1553, 1556-1557, 1560-1563, 1570-1571, 1588-1589, 1594-1611, 1744-1756, 2198-2253)

9. W dniu 31 sierpnia 2017 r. Teatr zawarł z firmą sprzątającą aneks nr 2 do umowy 625/2014 z dnia 11 lipca 2014 r. na usługi sprzątania w obiektach Teatru (obowiązującą do dnia 31 sierpnia 2017 r.). Na jego podstawie przedłużono obowiązywanie tej umowy do dnia 30 września 2017 r. Następnie, aneksem nr 3 z dnia 29 września 2017 r., przedłużono obowiązywanie umowy do dnia 4 października 2017 r. W obu tych przypadkach na dzień zaciągnięcia zobowiązania brak było środków finansowych w planie finansowym jednostki na pokrycie wydatków wynikających z tych aneksów (w pozycji kosztowej „usługi obce"), o czym świadczyły meldunki o sytuacji finansowej instytucji kultury, sporządzone według stanu na koniec sierpnia i września 2017 r., tj. zaciągnięto zobowiązania finansowe bez jego pokrycia w planie finansowym. Główna Księgowa Teatru wyjaśniła, że odpowiednio na koniec sierpnia i września 2017 r. Teatr posiadał środki pieniężne w wysokości 184 tys. zł i 209,9 tys. zł, co pozwalało na pokrycie zaciągniętych zobowiązań. Przyznała jednakże, że w obu przypadkach wydatki w pozycji planu finansowego „usługi obce" były przekroczone.

(dowód: akta kontroli str. 1462, 1576, 1582, 1594-1601, 1608-1611, 2255-2256, 2273-2276)

Ponadto w dniu 4 października 2017 r. Teatr zawarł z firmą sprzątającą trzyletnią umowę na świadczenie usług polegających na utrzymaniu czystości w obiektach użytkowanych przez Teatr, skutkującą zaciągnięciem zobowiązania finansowego w 2017 r. w wysokości 94 957,29 zł[121] w sytuacji, gdy koszty w pozycji planu finansowego jednostki „usługi obce" na koniec miesiąca września 2017 r. wynosiły 116,64% planu, tj. zaciągnięto zobowiązanie finansowe bez jego pokrycia w planie finansowym. Co więcej, kontrahent wyłoniony został w drodze przetargu nieograniczonego nr ZP/PN/2/2017 w sytuacji, gdy jego oferta była jedyną ofertą niepodlegającą odrzuceniu, a cena oferty (1 190,7 tys. zł) przewyższała kwotę, jaką zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia (922,5 tys. zł). Główna Księgowa Teatru przyznała, że nie było pokrycia w planie finansowym jednostki na zaciągnięcie tego zobowiązania, dodając natomiast, że były perspektywy na pozyskanie dodatkowych środków z dotacji Samorządu bądź Ministerstwa i przychodów własnych. Wskazała także, że w przypadku unieważnienia przetargu Teatr musiałby zawiesić swoją działalność, ponieważ nie ma możliwości, by tego typu instytucja nie była sprzątana.

NIK wskazuje, że zgodnie z art. 93 ust. 1 pkt 4 pzp zamawiający unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia, m.in. w przypadku, gdy cena najkorzystniejszej oferty lub oferta z najniższą ceną przewyższa kwotę, którą zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia, chyba że zamawiający może zwiększyć tę kwotę do ceny najkorzystniejszej oferty. W przedmiotowym przypadku plan finansowy Teatru w pozycji

[121] Kwota wynikająca z wystawionych za 2017 r. faktur.

kosztowej „usługi obce" nie przewidywał wystarczających środków na zaciągnięcie ww. zobowiązania i nie został zwiększony. Z tego też względu należało zastosować dyspozycję wynikającą z art. 93 ust.1 pkt 4 pzp, tj. unieważnić postępowanie przetargowe.

Ze względu na fakt, iż Teatr jest jednostką sektora finansów publicznych (art. 9 pkt 13 ufp), wydatki publiczne winien ponosić na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki (art. 44 ust. 1 pkt 3 ufp). Zgodnie z art. 46 ust. 1 ufp jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków lub kosztów jednostki. Nie można było zatem zawrzeć ww. umowy oraz ww. aneksów do umów, jeśli w planie finansowym nie było zabezpieczenia środków na dany cel.

(dowód: akta kontroli str. 1462, 1578-1581, 1584-1587, 1612-1642, 1742-1755, 2255, 2273-2276)

10. We wszystkich latach objętych kontrolą w Teatrze wykonanie planu w pozycji kosztów przekraczało założone w planie finansowym wartości[122]. W 2017 r. poniesione wydatki przewyższyły zaplanowane we wszystkich pozycjach rodzajowych kosztów, ujętych w planie finansowym jednostki[123], w 2016 r. w odniesieniu do pozycji „usługi obce", „pozostałe koszty rodzajowe", „pozostałe koszy operacyjne" oraz „koszty finansowe", w 2015 r. natomiast w odniesieniu do pozycji „materiały i energia", „usługi obce", „wynagrodzenia", „ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia", „pozostałe koszty rodzajowe", „pozostałe koszty operacyjne" oraz „koszty finansowe". Główna Księgowa Teatru wyjaśniła, że w momencie sporządzania planów ostatecznych na koniec grudnia każdego roku, niektóre rodzaje kosztów są trudne do oszacowania. Dotyczy to w szczególności godzin nadliczbowych czy wypłat za nieodebrane dni wolne. Dodała także, iż przy sporządzaniu planów Teatr jest ograniczony m.in. zasadami sporządzania planów finansowych ustalonymi przez UMWD, zgodnie z którymi strata w planie nie może być wyższa niż niepokryta część amortyzacji. Wskazała, iż na etapie planowania Teatr stara się, by planowane koszty miały pokrycie w planowanych przychodach, przyznając jednakże, iż koszty rzeczywiste związane z prowadzoną przez Teatr działalnością w trakcie wykonywania planu finansowego przekraczają wartości planowane.

W ocenie NIK powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. Teatr jest jednostką sektora finansów publicznych[124], której podstawą gospodarki finansowej jest plan dochodów i wydatków, zwany planem finansowym. Zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 46 ust. 1 ufp wydatki publiczne powinien ponosić na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki, a zobowiązania zaciągać w wysokości wynikającej z planu wydatków lub kosztów jednostki. Plan finansowy jest więc nieprzekraczalną granicą, stanowi nieprzekraczalny limit, w granicach którego możliwe jest dokonywanie wydatków w jednostce sektora finansów publicznych. Stanowi on nie tylko limit wydatków na dany rok, ale także limit zobowiązań, w granicach którego dopuszczalne jest ich zaciągnięcie.

(dowód: akta kontroli str. 460, 513, 582, 1265, 2256-2262)

11. Aneks nr 2 z dnia 13 grudnia 2017 r. do umowy nr 468/2017 zawartej w dniu 29 listopada 2017 r. we Wrocławiu pomiędzy Teatrem Polskim we Wrocławiu a firmą budowlaną w przedmiocie dodatkowych prac polegających na odnowieniu, w tym wykonaniu prac malarskich korytarza IV piętra znajdującego się w budynku zamawiającego przy ul. G. Zapolskiej 3 we Wrocławiu, za wynagrodzenie w kwocie 4 895,02 zł, zawarto na podstawie art. 144 ust. 1 pkt 1 pzp, pomimo braku wystąpienia przesłanek wskazanych w tym przepisie. Zgodnie z jego treścią zmian postanowień zawartej umowy, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy, można dokonać, m.in. jeżeli zmiany zostały przewidziane w ogłoszeniu o zamówieniu lub specyfikacji istotnych warunków zamówienia w postaci jednoznacznych postanowień umownych, które określają ich zakres, w szczególności możliwość zmiany wysokości wynagrodzenia wykonawcy, i charakter oraz warunki wprowadzenia zmian. Przepis ten umożliwia zamawiającemu dokonanie modyfikacji, o ile w sposób jasny wskazał w ogłoszeniu lub specyfikacji okoliczności, od których spełnienia uzależnia możliwość zmiany umowy i zakres zmiany. W ogłoszeniu oraz wzorze umowy stanowiącym załącznik do specyfikacji istotnych warunków zamówienia określono, iż, zamawiający dopuszcza możliwość zmiany postanowień umowy, m.in. w zakresie przedmiotu zamówienia pod warunkiem, że będą one na korzyść zamawiającego albo zaszły okoliczności, których nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, pomimo zachowania należytej

---

[122] Plany po zmianach.
[123] Za wyjątkiem wynagrodzeń „bezosobowych i honorariów" w części planu „Wynagrodzenia".
[124] Art. 9 pkt 13 ufp.

staranności bądź w zakresie ilości robót budowalnych w stosunku do przedmiaru wynikających z ujawnionego stanu faktycznego w trakcie wykonywania robót budowlanych i zasad wiedzy technicznej. Na powyższe warunki wskazał Dyrektor w przedłożonych wyjaśnieniach, przyznając jednak, iż zdawano sobie sprawę z konieczności odnowienia, w tym dokonania prac malarskich, korytarza IV piętra budynku przy ul. G. Zapolskiej 3 we Wrocławiu, gdyż wskazywały na to choćby zalecenia podmiotów dokonujących kontroli stanu technicznego budynku. W ocenie NIK nie można więc mówić o okolicznościach, których nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy. Nie można także mówić o ujawnieniu tego stanu faktycznego w trakcie wykonywania robót budowlanych. Dyrektor wskazał także, że decyzja o zleceniu dodatkowych prac określonych w ww. aneksie do umowy była korzystna dla zamawiającego z uwagi na to, że wykonawca wykonywał już prace w przedmiotowym budynku, co oznaczało, iż może do nich przystąpić natychmiast. Ponadto wykonawca nie musiał organizować także zaplecza terenu prac, należyta była jakość wykonywanych prac. Pod uwagę brano również potencjalne trudności w znalezieniu innego wykonawcy. Wskazano bowiem, iż w postępowaniu o udzielenie zamówienia podstawowego zgłosił się jeden wykonawca i brak było jakichkolwiek pytań, co do jego przedmiotu ze strony innych podmiotów.

W ocenie NIK wyjaśnienia te nie zasługują na uwzględnienie, gdyż zbyt ogólne sformułowanie zakresu i warunków zmian w postanowieniach umownych *(„na korzyść zamawiającego")* wykluczało możliwość skorzystania przez strony umowy z normy zawartej w treści art. 144 ust. 1 pkt 1 pzp. Prawo do dokonania modyfikacji w świetle tego przepisu przysługuje bowiem jedynie w przypadku precyzyjnego opisu okoliczności uzasadniających zmianę umowy oraz dokładnego określenia modyfikacji, które nastąpią w przypadku wystąpienia ww. okoliczności.

(dowód: akta kontroli str. 1287-1288, 1297-1299, 2060-2061, 2149-2162)

12. W postępowaniu o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego o nr ZP/PN/1/2017[125], a także w postępowaniu o udzielenie zamówienia w trybie zamówienia z wolnej ręki o nr ZP/WR/3/2017[126], ogłoszenia o udzieleniu zamówienia publicznego zamieszczono w Biuletynie Zamówień Publicznych po upływie odpowiednio 46 oraz 127 dni od daty zawarcia umowy, czym naruszono art. 95 ust. 1 pzp. Zgodnie z tym przepisem zamawiający winien zamieścić ogłoszenie o udzieleniu zamówienia nie później niż w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego. Dyrektor Teatru wyjaśnił, że zamieszczenie ogłoszenia o udzieleniu zamówienia dopiero w dniu 13 lutego 2018 r. w przypadku obu tych postępowań było niedopatrzeniem Specjalisty ds. zamówień publicznych.

(dowód: akta kontroli str.1288-1289, 1299, 2037-2039, 2109-2119, 2128-2131, 2104-2015, 2149-2162)

13. W przypadku postępowania o udzielenie zamówienia w trybie zamówienia z wolnej ręki o nr ZP/WR/3/2017[127] protokół negocjacji w trybie zamówienia z wolnej ręki z dnia 7 września 2017 r. sporządzony został niezgodnie ze wzorem przyjętym w Załączniku nr 8 do Zarządzenia nr 59 Dyrektora Teatru Polskiego we Wrocławiu z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie wprowadzenia w życie regulaminu udzielania zamówień publicznych w Teatrze Polskim we Wrocławiu, tj. nie został podpisany przez osobę reprezentującą wykonawcę oraz osobę reprezentującą zamawiającego (widnieje na nim jedynie podpis sporządzającego protokół Specjalisty ds. zamówień publicznych). Dyrektor Teatru wyjaśnił, że było to niedopatrzenie, które wynikało z terminu prowadzenia negocjacji i podpisania umowy. Negocjacje odbyły się w dniach od 4 do 7 września 2017 r., a podpisanie umowy miało miejsce 8 września 2017 r., więc tuż po zakończeniu negocjacji, a podpisanie wynegocjowanej umowy przez wykonawcę stanowi jednoznaczne potwierdzenie również wszystkich okoliczności, o których mowa w protokole.

Ponadto protokół postępowania o udzielenia zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki sporządzony został nierzetelnie, gdyż w części 21. „Udzielenia zamówienia" wskazano, że umowa z wykonawcą została zawarta w dniu 27 lutego 2017 r., przy czym przedmiotową umowę (nr 477/2017) zawarto w dniu 8 września 2017 r. Dyrektor Teatru wyjaśnił, że informacja o podpisaniu umowy w dniu 27 lutego 2017 r. jest ewidentną pomyłką pisarską, a protokół sporządzany był przez Specjalistę ds. zamówień publicznych na podstawie protokołu z innego, wcześniejszego postępowania i figurująca tam pierwotnie data nie została zastąpiona przez datę właściwą.

---

[125] Dotyczącego modernizacji pokrycia dachowego na budynku Teatru Polskiego we Wrocławiu wraz z robotami towarzyszącymi, zakończonego wyłonieniem wykonawcy w części drugiej zamówienia – odnowienie wybranych pomieszczeń w tym wykonanie prac tynkarskich i malarskich w budynku Teatru Polskiego we Wrocławiu.

[126] Na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 4 pzp, dotyczącego wymiany poszycia dachowego przez modernizację ocieplenia i pokrycia dachu budynku Teatru Polskiego we Wrocławiu, Scena Główna im. J. Grzegorzewskiego przy ul. G. Zapolskiej 3 we Wrocławiu.

[127] Jw.

(dowód: akta kontroli str. 1288, 1299, 1971-2001, 2109-2119, 2126, 2140-2141)

14. Protokół z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego o nr ZP/PN/2/2017 w przedmiocie świadczenia usług utrzymania czystości w obiektach Teatru Polskiego we Wrocławiu sporządzono nierzetelnie. W części 12 „Zestawienie ofert" w przypadku dwóch oferentów wskazano zadeklarowane przez nich ceny w wysokościach odmiennych niż wynikające ze złożonych przez nich ofert. Ponadto w części 18 „Najkorzystniejsza oferta", wskazując ofertę jednego z wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia jako najkorzystniejszą, błędnie wskazano cenę przez niego zaoferowaną, gdyż zgodnie ze złożoną ofertą wynosiła ona 1 190 700,00 zł, w protokole wskazano zaś 1 895 467,32 zł. Dyrektor Teatru wyjaśnił, iż błędnie wskazane ceny stanowią omyłkę pisarską Specjalisty ds. zamówień publicznych powstałą przy kopiowaniu informacji.

(dowód: akta kontroli str. 1289, 1299, 1618, 1620, 1642-1643)

15. Wniosek o wyrażenie zgody na rozpoczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w przedmiocie wykonania niezbędnej dokumentacji modernizacji pokrycia dachu budynku Teatru Polskiego we Wrocławiu nad częścią administracyjno-techniczną i sceną przy ul. G. Zapolskiej 3 we Wrocławiu, stanowiący załącznik nr 2 do Zarządzenia 49/2014 Dyrektora Teatru Polskiego we Wrocławiu z dnia 18 grudnia 2014 r., sporządzono nierzetelnie, tzn. do wniosku nie załączono opisu przedmiotu zamówienia oraz wniosek nie został podpisany przez kierownika zamawiającego lub osobę upoważnioną. Ponadto wniosek nie został zadekretowany do Specjalisty ds. zamówień publicznych w celu zaopiniowania pod kątem przekroczenia wartości 30 000 euro, zgodnie z informacją zbiorczą wynikającą z informacji o planowanych zamówieniach, do czego zobowiązywał § 3 ust. 4 pkt 4.3 ww. Zarządzenia. We wniosku nie wskazano także źródeł finansowania i nieprzekraczalnej kwoty brutto przeznaczonej na sfinansowanie zamówienia. Dyrektor Teatru wyjaśnił, że opis przedmiotu zamówienia został zawarty w treści zapytania ofertowego, które zostało przez niego podpisane, a podpis ten traktował jako akceptację wszystkich informacji zawartych we wniosku o wyrażenie zgody na rozpoczęcie postępowania. W odniesieniu do braku dekretacji wniosku do Specjalisty ds. zamówień publicznych wyjaśnił, że konsultacja odnośnie właściwego trybu postępowania odbywała się drogą bezpośrednich rozmów pomiędzy przygotowującym wniosek a Specjalistą ds. zamówień publicznych. W odniesieniu do braku wskazania źródeł finansowania wyjaśnił, że na chwilę wszczęcia postępowania zamawiający nie posiadał ostatecznej decyzji o przyznaniu środków z budżetu Samorządu oraz MKiDN i w takiej sytuacji założył, że środki na sfinansowanie zamówienia pochodzić będą z budżetu zamawiającego. Dodał także, że wydatek był ujęty w planie finansowym jednostki w ramach środków zabezpieczających wydatki remontowe i inwestycyjne. W kwestii braku wskazania nieprzekraczalnej kwoty brutto przeznaczonej na sfinansowanie zamówienia Dyrektor wyjaśnił, że założył, że kwota ta odpowiada szacunkowej wartości zamówienia powiększonej o obowiązujący na dzień sporządzenia wniosku podatek VAT.

(dowód: akta kontroli str. 1286-1287, 1297, 1944-1970, 2002-2010)

16. Teatr nie zwrócił dotującemu części dotacji dotyczącej zadania „*Modernizacja pokrycia dachowego budynku Teatru Polskiego we Wrocławiu wraz z robotami towarzyszącymi*", w kwocie 9 480,00 zł, pomimo ziszczenia się warunku wskazanego w Porozumieniu Nr DS-K/277/2017 z dnia 10 października 2017 r. zawartego pomiędzy Województwem Dolnośląskim a Teatrem, którego przedmiotem było dofinansowanie ww. zadania inwestycyjnego. Warunek ten dotyczył przekroczenia przez beneficjenta w jednej z pozycji wydatków 20% planowanej wysokości i nieaneksowania zawartego w tej sprawie porozumienia. W harmonogramie stanowiącym załącznik nr 1 do ww. Porozumienia z 2017 r. wskazano, że na nadzór inwestycyjny, autorski, odbiory zostanie przeznaczone 9 840,00 zł. Na ten cel (ze środków dotacji) wydatkowano jednak 21 648,00 zł, a w sprawie przekroczenia planowanych kosztów ponad 20% nie podpisano stosownego aneksu do Porozumienia z 2017 r., do czego zobowiązywał § 5 ust. 7 tego dokumentu. Teatr nie dokonał zwrotu dotacji w kwocie 9 840,00 zł, co było niezgodne z § 6 ust. 7 ww. Porozumienia, zobowiązującym do zwrotu w terminie 20 dni od daty złożenia sprawozdania (tj. od 31 stycznia 2018 r.). Dyrektor Teatru wyjaśnił m.in., że w jego ocenie środki zostały wydatkowane zgodnie z zakresem przewidzianym, ale i niezbędnym przy realizacji tej inwestycji oraz, że był to czysty zabieg techniczny nie wpływający na prawidłową realizację zadania jako całości, a sam nadzór stanowił, według wniosku, 0,7% w całości zadania natomiast po zwyżce stanowił wzrost w tej kategorii uwzględniając udział procentowy tego wydatku do 1,5%.

NIK nie uwzględnia tych wyjaśnień, gdyż Teatr, zgodnie z zapisami ww. Porozumienia z 2017 r. (§ 6 ust. 7), w razie stwierdzenia, że przesunięcia wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami w harmonogramie rzeczowo-finansowym w ramach wydatków płatnych ze środków Dotującego przekraczają 20% i braku podpisanego aneksu, zobowiązany był do zwrotu części kwoty dotacji, stanowiącej różnicę pomiędzy procentowym przekroczeniem a dopuszczalnym przekroczeniem wynoszącym 20%, w terminie 20 dni od daty złożenia sprawozdania; ww. Porozumienie zaś nie określało w żaden sposób odstępstwa od tej zasady.

(dowód: akta kontroli str. 1284-1285, 1294, 1877-1878, 1888, 1891, 2188-2193, 2325-2329)

Ponadto NIK zwraca uwagę, że w ramach realizacji ww. zadania jeden z wydatków[128] mieścił się w ramach umownych realizacji inwestycji tylko dlatego, że został poniesiony z uchybieniem terminu wynikającego z zawartej z kontrahentem umowy (tj. w dniu 12 września 2017 r.) Zarówno data wystawienia faktury (4 lipca 2017 r.), jej doręczenia do Teatru (5 lipca 2017 r.) jak i termin jej płatności określony umownie na 14 dni od daty doręczenia prawidłowo wystawionej faktury, której podstawą wystawienia był podpisany przez zamawiającego bez uwag protokół odbioru (co miało miejsce w dniu 19 czerwca 2017 r.), wykraczały poza ramy terminu realizacji zadania ustalonego w ww. Porozumieniu z 2017 r., tj. od 28 lipca 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. (§ 3 ust. 1). Dyrektor Teatru wyjaśnił przy tym, że w jego ocenie ostatecznym zakończeniem procesu odbioru dokumentacji projektowej było wydane przez Departament Architektury i Rozwoju Urzędu Miejskiego Wrocławia w dniu 10 sierpnia 2017 r. (tj. w ramach czasowych realizacji zadania określonych w Porozumieniu z 2017 r.) zaświadczenie stwierdzające brak podstaw do wniesienia sprzeciwu, o którym mowa w art. 30 ust. 5 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane[129], względem zgłoszenia w sprawie wykonania robót budowlanych obejmujących wymianę pokrycia dachowego dokonanego na podstawie wykonanej dokumentacji.

(dowód: akta kontroli str. 1284-1285, 1294-1295, 1886-1892, 2019-2026, 2167-2170, 2194-2197)

17. W Teatrze w sposób nierzetelny prowadzono i przechowywano dokumentację zawartych umów z dostawcami energii elektrycznej. Teatr nie dysponował umowami w tym zakresie, dotyczącymi garażu Teatru oraz mieszkania służbowego przy pl. Kościuszki 6. Z oświadczenia przekazanego przez Kierownika Działu Administracyjno-Gospodarczego Teatru wynika, że stwierdził on brak tych umów w tym Dziale, a także Dziale Księgowości. Dyrektor Teatru wyjaśnił, że wydał polecenie dotyczące pilnego pozyskania kopii przedmiotowych umów z instytucji zewnętrznych, jak i kontynuowania działań w zakresie odszukania tych dokumentów na terenie Teatru.

(dowód: akta kontroli str.1831-1832)

Uwaga dotycząca badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że nieobsadzenie stanowiska zastępcy dyrektora doprowadziło do sytuacji braku możliwości podejmowania wszystkich działań wskazanych w Statucie Teatru, a także spowodowało koncentrację licznych obowiązków na osobie Głównej Księgowej Teatru. Wakat na stanowisku zastępcy dyrektora uniemożliwił zlecanie Dyrektorowi Teatru dodatkowych czynności o charakterze twórczym zgodnie z reprezentacją Teatru wskazaną w Statucie. Nadto ta sytuacja zmuszała kierownika kontrolowanej jednostki do wyznaczania Głównej Księgowej jako swojego zastępcy podczas nieobecności Dyrektora w pracy. Zgodnie z § 4 ust. 2 pkt. 11 Regulaminu Organizacyjnego do podstawowych zadań i kompetencji zastępcy dyrektora należało zastępowanie Dyrektora podczas jego nieobecności, w zakresie określonym w pełnomocnictwie. Natomiast § 7 ust. 3 Regulaminu Organizacyjnego stanowił, że w czasie nieobecności dyrektora oraz zastępcy dyrektora zastępstwo pełni główna księgowa, na podstawie szczególnego upoważnienia udzielonego przez dyrektora. Podejmowane przez Dyrektora próby obsadzenia stanowiska zastępcy dyrektora były nieskuteczne. Dyrektor wskazał, że prowadził rozmowy z kandydatami na to stanowisko, był zdecydowany rekomendować jednego z nich Organizatorowi, jednak – mimo podejmowanych prób zaprezentowania kandydatury Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego – nie uzyskał odpowiedzi na wysyłaną korespondencję w tej sprawie i wstrzymał się z oficjalnym wystąpieniem w sprawie powołania kandydata na stanowisko swojego zastępcy. Niewystarczająca i nieskuteczna aktywność Dyrektora w tym zakresie stanowiła jedną z przyczyn problemów organizacyjnych Teatru i stwierdzonych nieprawidłowości. Według NIK doprowadzenie do powołania zastępcy dyrektora Teatru poprawiłoby funkcjonowanie Instytucji i zarządzanie nią.

---

[128] Związany ze sporządzeniem dokumentacji projektowej, w kwocie 24 108,00 zł.
[129] Dz. U. z 2017 r., poz. 1332, ze zm.

(dowód: akta kontroli str. 82-103, 2513-2523)

Ocena cząstkowa

NIK ocenia negatywnie wydatkowanie środków na prowadzenie działalności kulturalnej, co wynika ze skali, wagi i charakteru stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości, które w szczególności polegały na: [1] nielegalnym finansowaniu ze środków Teatru kosztów wynajmu mieszkania dla Dyrektora, [2] nielegalnym zawieraniu umów, na podstawie których Dyrektor wykonywał w Teatrze obowiązki aktora, scenografa i reżysera, [3] nieterminowym regulowaniu zaciągniętych zobowiązań oraz wydatkowaniu środków publicznych niezgodnie z postanowieniami zawartych umów, co naruszało art. 44 ust. 3 pkt 3 ufp, [4] wydatkowaniu środków publicznych oraz zaciąganiu zobowiązań z przekroczeniem limitów wynikających z ustalonych planów finansowych, co stało w sprzeczności z art. 44 ust. 1 pkt 3 i art. 46 ust. 1 ufp, [5] naruszaniu przepisów pzp w związku z udzielanymi zamówieniami publicznymi, [6] niewywiązaniu się z ustalonego przez udzielającego dotacji obowiązku zwrotu części dotacji inwestycyjnej w wysokości 9 480 zł.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (dalej: „ustawa o NIK")[130], wnosi o:

1. Dokonywanie wydatków publicznych w terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.
2. Dokonywanie wydatków wyłącznie w granicach umów zawartych z kontrahentami.
3. Zaciąganie zobowiązań finansowych i dokonywanie wydatków wyłącznie w granicach wynikających z obowiązującego planu finansowego.
4. Wprowadzenie mechanizmów zapewniających rzetelne prowadzenie procedur i dokumentacji związanej z dokonywaniem wydatków i zaciąganiem zobowiązań finansowych, w tym także dokumentacji przetargowej.
5. Dokonywanie zmian umów zawartych w wyniku przeprowadzonego postępowania zamówieniowego w granicach wyznaczonych przez ogłoszenie o zamówieniu oraz specyfikację istotnych warunków zamówienia.
6. Wprowadzenie zasad ustalania wysokości wynagrodzenia Dyrektora Teatru z tytułu wykonywania czynności o charakterze twórczym (artystycznym).
7. Zwrot przez Dyrektora kwoty 60 700 zł stanowiącej równowartość bezpodstawnego wzbogacenia kosztem majątku Teatru Polskiego we Wrocławiu.
8. Zapewnienie właściwej reprezentacji Teatru przy zawieraniu umów z Dyrektorem Teatru na podejmowanie dodatkowych czynności za wynagrodzeniem, o których mowa w art. 31a ustawy o działalności kulturalnej.
9. Wystąpienie do Marszałka Województwa Dolnośląskiego o wyrażenie zgody na dodatkowe zatrudnienie lub zajęcia, które kolidują z wykonywaniem przez Dyrektora obowiązków wynikających ze stosunku pracy.
10. Zwrot części dotacji dotyczącej zadania „*Modernizacja pokrycia dachowego budynku Teatru Polskiego we Wrocławiu wraz z robotami towarzyszącymi*" w kwocie 9 480 zł, zgodnie z zapisami zawartego z Województwem Dolnośląskim Porozumienia.
11. Terminowe zamieszczanie w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszeń o udzieleniu zamówienia.

[130] Dz. U. z 2017 r., poz. 524

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 25 maja 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

p.o. Dyrektor
Radosław Kujawiński

Radosław Kujawiński

.....
podpis